270594

Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1994 йил 25 май • Чоршанба • № 39 (14200) ترکستان TURKİSTAN

Сотувда эркин нархда

УЙИМИЗНИНГ ТЎРИ СИЗНИКИ, АЗИЗ ҚАРДОШЛАР!

Қозоғистон Президенти Тошкентга келди

23 май куни Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев Тошкентга келди. Ўзбекистонда Қозоғистон кунлари бошланиши муносабати билан юртимизга ташриф буюрган юксак мартабали меҳмонни Тошкент аэропортида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов кутиб олди. Икки давлат раҳбарлари тайёрагоҳда мухбирларнинг саволларига жавоб бердилар.

Нурсултон Назарбоев Ўзбекистонда бошланаётган Қозоғистон Республикаси кунлари икки қардош халқнинг азалий дўстлиги нишонаси эканини таъкидлади. Унда илм-фан, маданият ва ишбилармон доираларининг 600 нафарга яқин аъзоси иштирок этаётганини, бундай учрашувларни тез-тез ўтказиб туриш ҳар икки давлат манфаатларига хизмат қилишини айтди.

Ўзбекистон раҳбари икки қўшни давлат ўртасидаги дўстона алоқалар ривожига равнақ тилар экан, ота-боболардан қолган қадимий анъаналарни давом эттириш, муаммоларни биргаликда ҳал қилиш зарурлигини таъкидлади. Шу йилнинг кўз ойларида Қозоғистонда Ўзбекистон кунлари ўтказилишини билдирди.

Кутиб олиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов, республика Бош вазири А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов, Тошкент шаҳри ҳокими А. Фозилбеков, Қозоғистон Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Н. Искалиев ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

(ЎзА).

Суратда: икки давлат раҳбарларининг яккама-якка суҳбати пайти.

А. ЗУФАРОВ (ЎзА) олган сурат.

ҚОЗОҒИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ТОШКЕНТДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев 24 май куни Тошкентдан жўнаб кетди.

Аэропортда икки давлат раҳбарлари — И. Каримов ва Н. Назарбоев мухбирларнинг саволларига жавоб бердилар.

Нурсултон Назарбоев иқтисодий ислоҳотлар амалга оширилаётган ҳозирги вақтда икки қардош мамлакатнинг бир-бирига елкадош бўлиши олис мозийга бориб тақаладиган дўстлик ришталарини янада мустаҳкамлашини айтди. Юксак мартабали меҳмон Қозоғистон делегациясига кўрсатилган иззат-ҳурмат учун миннатдорлик изҳор этди.

Ўзбекистон Президенти ўзаро амалга оширилаётган ишлар ота-боболаримизнинг эзгу амаллари давоми эканини таъкидлаб, икки қўшни давлат ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари янада мустаҳкамланишига ишонч билдирди.

(Давоми 3-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Ғ. АЛИЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ «ЖАСОРАТ» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республикада миллий хавфсизликни таъминлашдаги кўп йиллик самарали хизматлари ва жамоат турмушида фаол иштирок этаётгани учун Ўзбекистон Республикаси миллий хавфсизлик хизматининг раиси Ғулом Алиевни Алиев «Жасорат» медали билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 12 май.

«ТУРКИСТОН» САРОЙИДАГИ ТАНТАНАЛАР

Кечқурун республикамиз пойтахтидаги ҳашаматли «Туркистон» саройида Ўзбекистонда Қозоғистон Республикаси кунларининг очилишига бағишланган тантанали маросим бошланди. Уни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков очди.

Маросимда Ўзбекистон ва Қозоғистон Республикаларининг Президентлари Ислом Каримов билан Нурсултон Назарбоев иштирок этдилар ва нутқ сўзладилар.

Ўзбекистон ва Қозоғистон раҳбарларининг жондош ва қондош халқларимиз дўстлиги ва ҳамжиҳатлиги йўлидаги истак-хоҳишларини ўзида мужассам этган чиқишлари гулдурос қарсаклар билан кутиб олинди.

Президентлар дил сўзларидан сўнг бир-бирларига эсдалик совғалар топширдилар.

Маросимнинг тантанали қисмида икки мамлакат адабиёт, санъат ва маданияти намояндалари табрик сўзларини изҳор этдилар. Машҳур қозоқ санъаткори Ермек Серкабоев билан Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидовнинг байрам қутловлари ҳам анжуман аҳлининг олқишига сазовор бўлди.

Танаффусдан сўнг Ўзбекистон ва Қозоғистон Республикаларининг таниқли санъаткорлари иштирокида катта концерт намойиш этилди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом КАРИМОВ нутқи

Ассалому алайкум, азиз биродарлар!

Муҳтарам Нурсултон Абишевич!

Қадрли қозоқ дўстларимиз!

Энг аввало, сизларнинг барчангизга қадимий ва ҳамиша навқирон Ўзбекистонга ташриф буюрганингиз учун чин дилдан миннатдорлик билдиришга рухсат этгайсизлар.

Юртимизга хуш келибсиз, қадамингиз қутлуғ бўлсин!

Халқларимиз бундай учрашувларни ҳамиша зўр ҳаяжон ва иштиёқ билан кутади. Ҳар иккала мамлакат раҳбарларининг, расмий делегацияларнинг турли хил учрашув ва суҳбатлари ўзбек ва қозоқ халқида доимо катта қизиқиш, келажакка умид ва ишонч уйғотади.

Шу маънода Ўзбекистон ва Қозоғистон раҳбариятининг Алматида, Тошкент ва Туркистонда, Ашхабод ва Бишкекда, Ўрдабоши ва Чўлпонотада ўтказилган самимий ва қизғин учрашувлари тарихий аҳамиятга эгадир. Ана шу учрашувларнинг самараси сифатида бугун ҳаммамиз меҳр-муҳаббат билан дийдорлашиб турибмиз.

Бизлар буюк Турон диёрида униб-ўсган икки оға-ини халқмиз. Тилимиз ҳам, дилимиз ва динимиз ҳам муштаракдир.

Қадим-қадим замондан Туронзамин деб аталган бу поёнсиз кенгликларда қозоғу ўзбек, қирғизу туркман — барчамизнинг ота-боболаримиз от суриб ўтганлар. Ям-яшил, серҳосил далаларда чорва боққанлар, деҳқончилик қилганлар.

Не-не босқинларни, қирғинларни кўрган бу тупроқни боболаримиз ёнма-ён туриб ҳимоя қилганлар. Бинобарин, бизнинг тарихимиз ҳам, тақдиримиз ҳам бирлашиб кетган ва бу Оллоҳ таолло берган азалий ва абадий насибамиздир.

Яхши биласизлар, ўтмишда орамизда айирма чегаралар бўлган эмас. Умид қиламизки, иншооллоҳ, бундан кейин ҳам бўлмагай. Қозоғистоннинг улкан ҳудудида ўзбеклар неча асрлардан буён яшаб келаётган бўлса, Ўзбекистон бағрида ҳам бир миллиондан ортиқ қозоқ дўстларимиз истиқомат қилади.

Улар ҳамиша бир-бирларига оға-ини, қуда-қудағай бўлганлар, ҳозир ҳам ягона оила фарзандлари каби тотув ҳаёт кечирмоқдалар. Халқларимиз орасидаги бу дўстлик ва аҳилликни биз бениҳоя қадрлаймиз. Бу — бизнинг энг катта бойлигимиз, қудрат ва шаън-шавкатимиз манбаидир.

Бизнинг иқтисодий, маданий ва маънавий муносабатларимиз жуда қадим замонларга бориб тақалади. Тарихий маълумотларга қараганда, ўтган асрнинг 60-йилларида биргина Тошкент шаҳридан Қозоғистон томонга ҳар йили 40—50 минг туядан иборат савдо карвонлари мунтазам қатнаб турган.

Бухоро ва Фарғона водийсидан борадиган карвонларни ҳам қўшиб ҳисобласак, бу рақам янада ортади. Ўзбекистондан қозоқ овулларига газмоллар, кийим-кечак, уй-рўзғор буюмлари олиб борилган бўлса, қозоқлар юртидан ўн минглаб қўй, от-туя, қорамол, кигиз, палос, жун, тери, озиқ-овқат, пистакўмир ва бошқа моллар келтирилган.

Кўриниб турибдики, донишманд ота-боболаримиз бугун биз «ягона иқтисодий макон» деб атаётган иқтисодий тизимни ўша пайтдаёқ шакллантириб улгурганлар.

Бизнинг бугунги вазифамиз тарих синовидан ўтган шу қардошлик ришталарини янада такомиллаштириш, унга янгича моҳият бағишлашдан иборатдир.

Шу муносабат билан бугун тантанали вазиятда бошланаётган Қозоғистон кунларининг мазмуни, мақсади ва аҳамияти ҳақида икки оғиз тўхталиб ўтишга ижозат бергайсизлар.

Маълумки, биз илгарилари ҳам Ўзбекистонда қозоқ адабиёти ва санъати ёки Қозоғистонда ўзбек адабиёти ва санъати кунлари ўтганини биламиз. Аммо бу галги дийдорлашув — мустақиллик замонидаги илк анжуман аввалгиларидан тамоман фарқ қилади.

Бугун бизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётимиз янгича бўлганидек, ушбу мулоқотимиз ҳам янгича бўлиши табиий ҳолдир. Яъни бу анжуманни «Қозоғистон кунлари» деб атадик, бирон бир соҳани устун қўймадик. **Бунда маданият аҳли маданият аҳли билан, ижод аҳли ижод аҳли билан, илм-фан аҳли илм-фан аҳли билан, ишбилармонлар эса ишбилармонлар билан бевосита мулоқотга киришадилар.** Бу учрашувлар чоғида турли соҳа вакиллари бир-бирлари билан фикр алмашадилар ва икки мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий, маданий-маърифий тараққиётига биргаликда ўз ҳиссаларини қўшиш учун замин яратадилар, деб ишонамиз.

Ҳурматли дўстлар!

Қозоғистон билан Ўзбекистон Марказий Осиёнинг икки улуғ давлатидир. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мўътабар даргоҳида озод Қозоғистон ва мустақил Ўзбекистон байроқлари ҳилпираб турганидан барчамиз фахрланамиз. Шу ўринда мен бир нарсани алоҳида таъкидлаб ўтишни истар эдим. Қозоғистон Республикасининг тўнғич Президенти, дўстим Нурсултон Назарбоев билан ҳар бир учрашувимиз бизни ғоят нурли орзу-умидлар, улуғ режалар, янги ғоялар сари илҳомлантиради. Ҳар сафар бу учрашувлардан сўнг юрагимизда ўзимизга янада қатъийроқ ишонч пайдо бўлади.

Бунинг сабаби шундаки, азиз дўстлар, биз қалбимиз тўрида улуғ халқларимизнинг буюк ишонч туйғусини, меҳру муҳаббати ва азму шижоатини ҳамиша ҳис қилиб турамиз.

Ана шу ишонч, ўзаро меҳр-оқибат туфайли биз давлатларимиз ўртасидаги иқтисодий алоқаларни йўлга қўйиш, мол айирбошлаш, тўлов воситаларини бир маромга солиб олишга ва чегараларимиздаги сунъий тўсиқларни олиб ташлашга эришдик. Маълумки, бу ҳаракатга қирғиз биродарларимиз ҳам қўшилдилар.

Уч мамлакат ўртасида барпо этилган ягона иқтисодий маконга кўпчилик давлатлар, жумладан, Россия ҳам катта қизиқиш билан қарамоқда. Бу бизнинг интилишларимиз, режаларимизнинг келажаги порлоқ эканидан далолат беради.

Аввалги учрашувларимиз чоғида мен бир гапни қайта-қайта айтган эдим. Бугун икки халқнинг сиз, муҳтарам вакиллари олдида шу

(Давоми иккинчи бетда).

Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон НАЗАРБОЕВ нутқи

Муҳтарам дўстлар!

Қадрдоним Ислом Абдуғани ўғли!

Азиз биродарлар!

Энг аввало сизларга қардош қозоқ халқи, кўп миллатли Қозоғистон меҳнаткашлари номидан қизғин салом топширишимга рухсат этгайсизлар!

Мен бу муҳташам «Туркистон» саройи саҳнасида ўзгача бир ҳаяжон билан ўтирибман. Моли ўртада, жони ўртада бўлган икки халқ вакилларининг борди-келдиси аслида ҳайратланарли эмас. Биз қадим замонлардан бери ёнма-ён яшаб келаётган халқмиз, Қозоғистонда қозоқлар ва ўзбеклар, Ўзбекистонда эса ўзбеклар ва қозоқлар яшайди. Ўзбекдан дўсти ва қариндоши бўлмаган қозоқни топиш қийин. Қозоқдан дўсти ва қариндоши бўлмаган ўзбек ҳам йўқ дейиш мумкин. Бироқ, бизнинг ўзбек диёрига бу сафаримиз ўзгача маъно касб этади.

Бугун биз Ўзбекистон диёрига мустақил халқ вакиллари сифатида биринчи бор сафар қилдик. Ўзбекистонда Қозоғистон маданияти ўн кунлиги охирги марта 1970 йилда ўтган экан. Ҳамма нарса юқоридан белгилаб берилган яқин ўтмишда қарийб чорак аср мобайнида борди-келди қилмай қўйган эканмиз.

Биз бир-биримизни кечагина таниганимиз йўқ. IX—XI асрлар ўртасида Ўрта Осиё ва Қозоғистон заминида туркий халқлар муштарак давлат қуришга киришганлар. Мовароуннаҳр, Еттисув ва Шарқий Туркистон ўлкаларини бирлаштирган Қорахонийлар салтанати бунинг бир далили эди. Ўн тўртинчи аср ва ўн бешинчи асрнинг бошларида ҳозирги Қозоғистон ерида яшаган уруғларнинг кўпчилиги қардош ўзбек ва нўғой хонликлари таркибида яшаган. У пайтда миллатлар шаклланмаган, тил ва урф-одатлар ўртасида фарқ кам эди. Дашти Қипчоқда ҳукмронлик қилган Шайбонийлар давлатидан ажралиб чиқиб, қўл остидаги улусларни бирлаштирган ва қозоқ деган элни шакллантиришга илк қадам қўйган кишилар — Керей-хон ва Жонибекхондир.

Дашти Қипчоқда қозоқлар билан ёнма-ён яшаган кўплаб уруғлардан бири ўзбек миллатининг шаклланишига замин бўлди. Улар кейинчалик деҳқончилик ва савдо-сотиқ билан машғул бўлган ўтроқ уруғлар билан бирлашиб, ўрта аср шарқ тарихида ёрқин из қолдирган давлатларга асос солди.

Тарихда икки эл орасида низолар ва жанг-жадаллар ҳам бўлган. Аммо бу бир ота, бир онадан туғилганига қарамай, тожу тахт талашган хонлар ва амирларнинг ўзаро кураши эди. Халқ уларни ҳеч вақт қўллламаган. Ташқи душманга қарши курашда иккала эл бирлашган. Ана шу бирлик ва аҳилликни сақлаб қолишимиз керак.

Буни айтишдан мақсадим, қадрли дўстлар, халқларимизнинг эл бўлиб шаклланиш тарихини ҳозиргача пухта ўрганганимиз йўқ. Икки халқнинг тарихи — икки элнинг муштарак маънавий меросидир, машҳур боболаримиз — муштарак ифтихоримиздир. Хоразмий, Беруний, Ибн Сино, Улуғбек, Навоий номлари инсоният учун абадий ёруғ юлдуз бўлиб қолаверади. Улуғ Абай бобурийлар сулоласига асос солган жасур саркарда, тарихнавис Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг «Бобурнома» асарига юксак баҳо берган эди. Айни пайтда қозоқ диёрида дунёга келган улуғ боболаримиз, Арастудан кейинги иккинчи устоз номини олган Абу Наср Ал Форобий, Оқин, улуғ донишманд ва куйчи Қўр-

(Давоми иккинчи бетда).

ИСТИҚЛОЛИМИЗ ҚАЛДИРҒОЧЛАРИ

Ўзбекистон «МЕРСЕДЕС—БЕНЦ»лари

БУНДАН ҲАТТО ИККИ йил бурун, узоқ Хоразм элида машҳур «Мерседес-Бенц» фирмасининг машиналари чиқади, дейишганида ишонмасдингиз албатта. Мана, бугунги кунда ўша орзу-ҳаваслар рўшнолик кўрди. Жуда қисқа муддат ичида кўз кўриб, қулоқ эшитмаган ғаройиб воқеалар содир бўлмоқда. Хоразмликлар янги иқтисодий шароитда яшашга ва ишлашга кўникяптилар.

Бир йил илгари олмониялик бир гуруҳ мутахассислар Дружба шаҳрига келиб, шарт-шароитлар ва аҳвол билан яқиндан танишиб кетишганди. Улар қурилиши чала қолган авиация заводини маъқул кўришди. Ўзаро манфаатли ҳамкорлик ишлари тез орада юришиб кетди. Ахир, хайрли ишнинг ижобий натижаси бўлиши керак-да. Ҳар икки томонлама тузилган ҳамкорлик шартномалари ўз самараларини кўрсата бошлади.

Ниҳоятда қисқа тарихга эга бу заводга асос солинаркан, ундан кўзланаётган мақсад ҳам каттадир. Бу ерда тайёрланаётган автомобилларнинг халқ хўжалигини юксалтиришда, иқтисодни кўтаришда шубҳасиз аҳамияти юксак бўлади. Айни пайтда ҳар куни заводда иккита ана шундай «Мерседес-Бенц» машинаси ишлаб чиқарилмоқда.

Ҳа, дастлабки қадамлар чакки эмас. Бир вақтлар нуқул хом ашё ишлаб чиқаришга мўлжалланган Хоразм ва унинг фидойи кишилари учун бу катта ютуқдир.

(Давоми учинчи бетда).

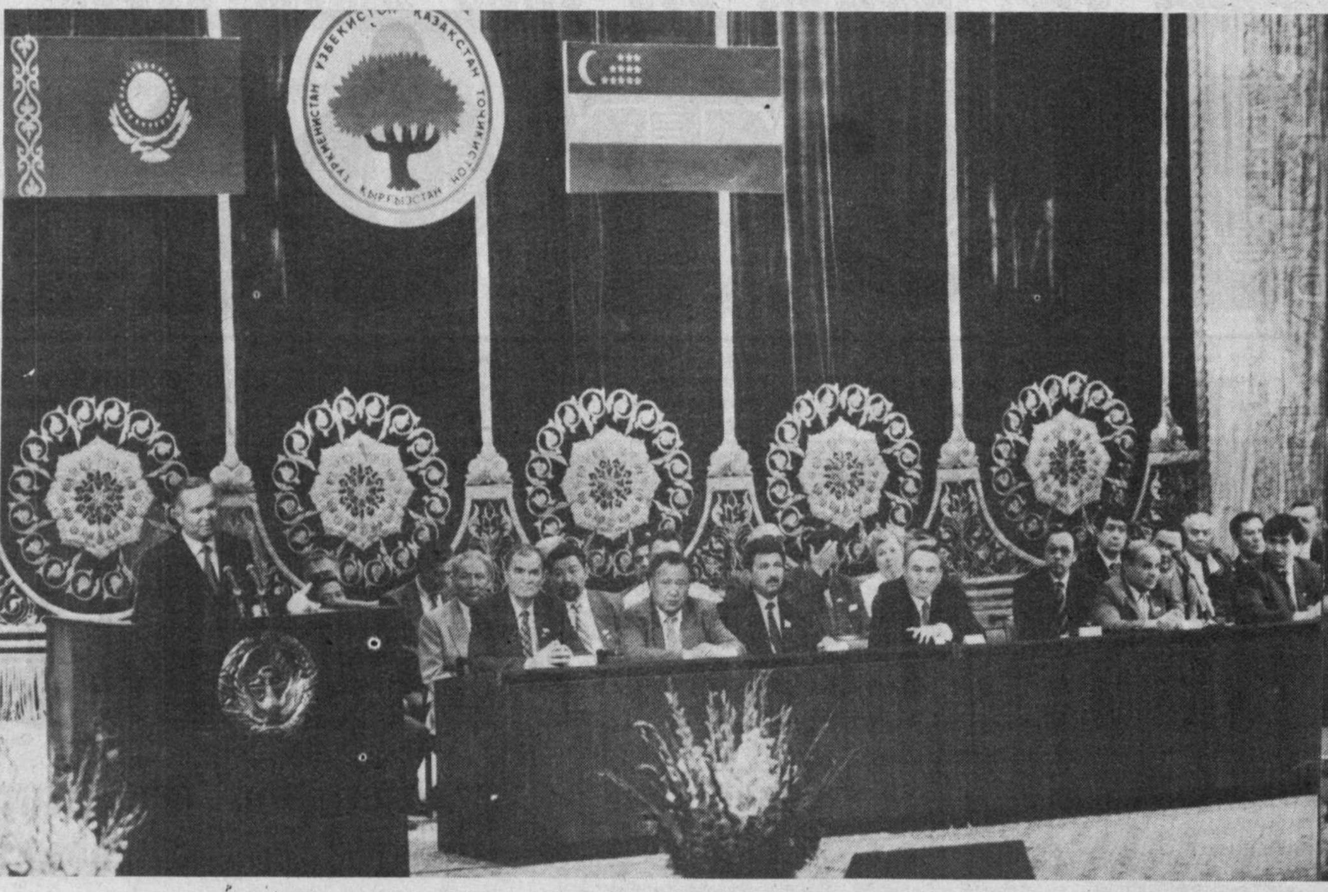

СУРАТЛАРДА: Ўзбекистонда Қозоғистон кунларининг тантанали очилиш маросимидан лавҳалар.

А. Зуфаров (ЎзА) олган суратлар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

Ислом КАРИМОВ нутқи

(Давоми. Боши биринчи бетда).

фикрни яна бир марта такрорлашни ўринли деб биламан: **агар қозоқ ва ўзбек миллати бир бўлар экан, тарихимиз, тақдиримиз ва келажагимизни ўйлаб ҳамкор-ҳамқадам бўлиб яшар экан, бу бирликни, бу дўстлик кўрғонини енга оладиган куч дунёда бўлмайди.**

Бир ҳақиқатни ҳеч ким унутмаслиги керак: Ўзбекистон тақдири, бу — Қозоғистонниинг тақдири, қозоқ халқининг келажаги — ўзбек халқининг ҳам келажагидир. Шу сабабдан ҳам бу минтақада тинчлик ва тотувликни барқарор этиш, халқларимиз дўстлигини мустаҳкамлаш — ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиз. Узоқ ўтмишдан буён оға-ини, қон-қардош бўлиб яшаб келаётган ўзбек ва қозоқ халқларининг истиқболи учун ўзимизни бирдек жавобгар ҳис этишимиз ва бунинг учун бутун борлиғимизни бағишлашимиз керак.

Қадимдан бир маънавий-руҳий иқлимда нафас олиб келган халқларимиз тарихимизнинг айниқса бугунги масъулиятли даврида — ақл-заковат ва шижоат, дунёвий салоҳият ва миллий ғурур талаб этиладиган даврда яна ҳам яқинроқ, яна ҳам меҳр-оқибатлироқ бўлишлари лозимлигини ҳаётнинг ўзи тақозо қилмоқда.

Фурсатдан фойдаланиб, мен ҳурматли маданият ва санъат арбобларимизга, илм-фан намояндаларига мурожаат қилмоқчиман. Мухтор Авезов, Собит Муқонов, Абдулла Тожибоев, Ойбек, Ғафур Ғулом, Миртемирлар юксак мавқега кўтарган **файзли анъаналар тикланмоғи муттасил давом этмоғи сув билан ҳаводек зарурдир.**

Истиқлол шабадаси икки мустақил, эркин давлатнинг байроқларини ҳилпиратаётган экан, бу ҳаётбахш шабада санъаткорларнинг ижодхоналарига кириши, халқларимиз юрагига янги руҳ ва илҳом бағишлаши даркор.

Улуғ шоиримиз Ғафур Ғулом қозоқ-ўзбек дўстлигини таърифлаб: «Биз — бир китобнинг икки бетимиз», деган эди. Модомики шундай экан, **худди қадимгидек куйларини бирга куйлаб, тўйларини бирга тўйлайдиган кунлар келди.**

Ўйлайманки, бу йил Мирзо Улуғбекнинг тўйини, келаси йили эса буюк оқсоқол Абайнинг таваллуд саналарини ана шундай табаррук анъаналар руҳида, шоду хуррамлик кайфиятида биргаликда нишонлаймиз. Айтиш мумкинки, бу — она Туркистон заминида яшаётган барча халқлар учун чинакам дўстлик, бирордарлик тантанасига айланажак.

Ана шу эзгу ниятларни амалга оширмоқ учун биз янги-янги кўприклар, янги Ипак йўлларини қурмоғимиз керак. Токи келгуси авлодларимиз учун йўллар бехавотир, кенг ва равон бўлсин!

Ёш авлодга биз озод ва обод Ватанни мерос қолдирмоғимиз керакки, улар боболарнинг улуғ ниятлари ва ишларини давом эттирсинлар. Чунки ёшларнинг маънавий уйғоқлиги миллатни ғафлатдан асровчи асосий омиллардан биридир.

Муҳтарам дўстлар!

Дўстим Нурсултон Назарбоев ва унинг сафдошлари раҳбарлигида Қозоғистонда амалга оширилаётган ислоҳотларни ўзбек халқи катта қизиқиш ва хайрихоҳлик билан кузатиб турибди. Зеро, халқларимизнинг моддий-маънавий манфаатлари ҳар жиҳатдан ўзаро уйғундир.

Биз дунёдаги бирон бир моделга кўр-кўрона тақлид қилмоқчи эмасмиз. Айни вақтда, муайян тараққиёт босқичига эришган давлатларнинг ютуқларини ҳам камситмоқчи эмасмиз. Улардан юз ўгирмаймиз.

Аммо, азиз дўстлар, бизнинг қонимизда минг йиллик шарқ тафаккурининг бедор руҳи гупуриб турибди. Жаҳон илм-фани ва маданиятига кибернетика асосларини яратган Хоразмийни, буюк файласуф бобомиз Форобийни, тиббиёт қонунларининг тенгсиз кашфиётчиси Ибн Синони, назм юлдузлари — Навоий ва Абайни, Амир Темур ва Бобур, Тўла бий, Қозибек бий, Айтеке бий каби улуғ зотларни, Беруний, Имом Бухорий, Баҳоуддин Нақшбанд, Бухор Жиров, Иброй Олтинсарин, Чўқон Валихонов сингари мутафаккирларни берган бу муқаддас замин халқларининг яратувчилик даҳоси ҳамиша уйғоқдир.

Қадрли Нурсултон Абишевич!

Азиз қозоқ биродарларимиз!

Мамлакатларимиз жамиятни янгилаш йўлини танлади. Биз бир-биримизнинг ишимиздан нусха кўчирмаймиз, албатта. Бироқ, пировард мақсадимиз битта — халқларимизга муносиб турмуш шароити яратиб бериш, иқтисодий, маданий ва маънавий фаровонликка эришишдан иборат.

Ўзбекистон ҳам, Қозоғистон ҳам беҳисоб табиий бойликка эга. Биз бу бойликни ўзлаштиришимиз, иқтисодий, маънавий ва инсоний салоҳиятларимизни янада жипслаштириш йўлидан боришимиз лозим. Бундай йўл иккала мамлакат халқларининг орзу-умидларига мосдир.

Жаҳон тажрибаси ҳамда унча катта бўлмаса-да, ўзимиз босиб ўтган йўл шуни кўрсатадики, мустақилликни қўлга киритиш, уни мустаҳкамлаш, миллий, ижтимоий ва иқтисодий эркинликка эришиш ҳеч қаерда ва ҳеч қачон осон кечган эмас.

Ўзбекистоннинг жамиятда ислоҳот ўтказиш, эски буйруқбозлик тизимидан ҳуқуқий давлат ва бозор муносабатлари тизимига ўтиш борасидаги йўли халқимизнинг миллий хусусиятлари, руҳияти, дунёқараши, табиий шароитлари ҳамда мамлакатнинг бошқа ўзига хос жиҳатларини ҳисобга олган ҳолда зўр қатъият билан амалга оширилмоқда.

Шу билан бир қаторда биз жаҳон ва баъзи давлатлар амалиётидаги барча ижобий тажрибалардан ижодий фойдаланмоқдамиз.

Шу нуқтаи назардан қараганда, биз мана шу учрашувимизга, сизларнинг ташрифингизга ҳам катта умид боғлаймиз, азиз дўстлар!

Ишончим комилки, Қозоғистон давлатининг ҳурматли раҳбари, дўстим Нурсултон Абишевич Назарбоев бизнинг юртимизга ўз мамлакатининг энг етук кишиларини, етук мутахассисларини, илғор замонавий билимларга эга бўлган одамларни, катта ҳаётий ва хўжалик тажрибасига эга, ўз ишининг ҳақиқий усталарини бошлаб келган.

Ўзбекистоннинг дарвозалари сизлар учун ҳамиша очиқ, азиз меҳмонлар. Бизнинг гаплашадиган гапларимиз кўп, ҳамкорлигимиз уфқлари кенг. Келинглар, ўзаро борди-келдиларимиз мунтазамлик касб этсин, биргаликда меҳнат қилайлик, тажриба ва билимларимизни ўртоқлашайлик.

Ҳамкорлигимиз ажойиб самаралар беришига ишончим комил. Келинглар, олдимизда турган қийинчиликларни қўлни-қўлга берган ҳолда енгиб, бозор иқтисодиётини биргаликда қарор топтирайлик. Жаҳон аҳли бизнинг улкан имкониятларимизни кўрсин, бир-биримизга оға-ини, ишончли шерик ҳамда ҳаммаслак эканимизга амин бўлсин!

Қардош Қозоғистоннинг муҳтарам Президенти!

Ҳурматли меҳмонлар!

Ўзбекистон ҳозир қудратли саноат барпо этиш, амалдаги объектларни тубдан қайта қуриш юзасидан катта ишлар қилмоқда. Шу маънода қозоғистонлик мутахассисларга ўзаро ҳамкорлик учун жуда катта имкониятлар бор.

Энг аввало иқтисодий мустақиллигимизни таъминлайдиган саноатнинг бутун негизини ривожлантириш, бой хом ашё моддий ресурсларимиз асосида тайёр маҳсулот олишга қаратилган юксак технологик лойиҳаларни амалга ошириш — мамлакатларимиз олдида турган муҳим вазифадир.

Устивор йўналишимиз қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотни амалга оширишдан иборат. Чунки иқтисодиётни ривожлантириш ва халқимиз фаровонлигини оширишнинг энг асосий манбалари қишлоқда жойлашган.

Халқларимизнинг энг оғир, азобли дарди — Орол фожиасидир. Бу муаммо ўзбеклару қозоқлар ҳаёти ва тақдирига бевосита алоқадорлигидан ташқари, оламшумул аҳамият касб этмоқда. Орол бўйи, унинг бойликлари, Сирдарё ва Амударё саховат билан инсонларга ҳадя этган инъомлар илгари собиқ Иттифоқники бўлгани барчангизга яхши маълум.

Афсуслар бўлсинки, Орол бўйининг неъматларини барча «ягона совет халқи» билан баҳам кўрган бўлсак, унинг «аччиқ мева»си — Орол ва Орол бўйи фожиаси, бу ҳалокатнинг экологик оқибатлари, ҳалокатдан қутулиш йўлларини қидириш — ёлғиз ўзимизнинг, Марказий Осиё халқларининг иши бўлиб қолди.

Шуни мамнуният билан қайд этиш керакки, асрлардан бери бу улуғ дарёларимиздан сув ичиб келган ва бугунги кунда ҳам ичаётган қардош халқларимиз бу ўта машаққатли муаммони ҳал қилишга биргалашиб киришди. Давлатларимиз бу йўлда ташлаётган муҳим қадамлар барчангизга яхши маълум.

Бугунги учрашувда барча муаммо ва масалалар хусусида гапирмоқчи эмасман. Сизлар жойларда бўлиб, одамларимиз, уларнинг ишлари билан танишасизлар. Сизлар бизнинг тажрибамизни ўрганишингиз бизлар сизларнинг тажрибангизни ўрганганимиздек фойдали бўлишига ишончим комил. Бу учрашувлар мамлакатларимиз ўртасидаги истиқболли, мунтазам, бузилмас алоқаларни ривожлантиришда муҳим қадам бўлишига шубҳа йўқ.

Муҳтарам дўстлар!

Биз ҳозир ижтимоий янгиланишнинг мураккаб ва қийин жараёнини бошдан кечирмоқдамиз. Олдимизга қўйган мақсад ва вазифаларимизни бажариш учун биринчи навбатда тинчлик ва барқарорлик зарур. Аммо, таассуфлар бўлсинки, Ер куррамиз турли ташвиш, безовталик ва зиддиятларга тўла. Дам у ерда, дам бу ерда уруш олови ловиллаб турибди. Афсуски, бизнинг минтақамиз ҳам бу кулфатлардан ҳоли эмас. Халқларимиз ўртасида қўшни Тожикистон ва Афғонистонда юз бераётган воқеалар катта ташвиш туғдирмоқда.

Ўзбекистон билан Қозоғистоннинг минтақада ялпи тинчлик ва барқарорликни таъминлаш борасидаги доимий саъй-ҳаракатлари бутун дунё аҳлига аён. Биз бундан кейин ҳам бу йўлда қўлимиздан келган барча ишни қиламиз.

Орамизга рахна солишга уринаётганлар шуни билиб қўйсинки, бизнинг қондошлигимиз, қардошлигимиз ва аҳиллигимиз абадийдир. Бироқ, биз бирон сония бўлса-да, ҳушёрликни йўқотмаслигимиз, халқнинг «ўзингга эҳтиёт бўл...» деган доно мақолини унутмаслигимиз керак.

Қозоқ ва ўзбек халқлари тарихнинг барча даврларида бирга бўлган, ёнма-ён қадам ташлаб, турмушнинг бор шодлигу ғамини бирга баҳам кўрган. Асрлар ўтган, ижтимоий тузумлар ўзгарган, бутун-бутун салтанатлар вужудга келган ва емирилиб кетган, ҳукмдорлар ўзгарган, бироқ қозоқ билан ўзбекнинг қондошлиги, қардошлиги ва дўстлиги барқарорлигича қолган. Янглишмасам, қозоқ халқининг «Девор бузилар — пойдевор қолар, беклар кетар — халқ қолар» деган доно мақоли бор.

Ҳозир дўстлигимиз, қардошлигимизнинг янги даври юз очди. Мустақил миллат, ўз мустақил Ватанининг эгаси бўлган халқларимиз янги тарихини бошлади. Бу тарих — эрк тарихи, балоғатга етиш, иқтисодий ва маънавий қад ростлаш, жаҳон ҳамдўстлигида ўз номи ва нуфузини барқарор этиш тарихи бўлажак.

Мана шу ҳаяжонли дақиқаларда мен бизнинг юксак даражадаги учрашувларимиздан бирини эсладим. Биз ўшанда дўстим Нурсултон Назарбоев билан халқларимизнинг буюк маънавий падари бузруквори Ҳожа Аҳмад Яссавийнинг ҳоклари жой олган муқаддас Туркистон заминида учрашган эдик.

Ўша учрашув бизнинг қалбларимизга шу қадар кучли ҳарорат ва ёғду бахш этдики, бу ҳарорат ва ёғду бугунги кунда ҳам бизни олижаноб мақсад ва ишларга ундаб турибди.

Дўстлигимизни, умумий хонадонимиздаги қондошлик ва аҳилликни, халқларимизнинг тинч, осойишта ҳаётини кўз қорачиғидек асраш — барчамиз учун шараф ва бурч иши деб ўйлайман. Яна шуни айтишим лозимки, бу иш бизнинг инсоний бурчимиз, ўзларини ўзбегу қозоққа ажратмаган аждодларимиз васиятига садоқатимиздир.

Ҳақиқатан ҳам, халқларимиз орасидаги қондошлик шу даражадаки, мамлакатларимиз ўртасида қандайдир чегаралар, турли иқтисодий ва бошқа тўсиқлар бўлишини тасаввур қилиш қийин. Шу маънода дўстим Нурсултон Назарбоев билан халқларимиз ўртасидаги фарзандлик бурчимизни адо этишимиз лозимлигини вақтида англаб, ягона иқтисодий маконни барпо қилиш тўғрисидаги ҳужжатларни имзолаганимиз, кейинчалик бу фикрга яна бир дўстимиз, Қирғизистон Президенти Асқар Акаев ҳам қўшилгани бежиз эмас.

Адолат юзасидан эътироф этишим ва барчага маълум қилишим лозимки, бу ташаббус нафақат Қозоғистон, балки бутун Марказий Осиёда атоқли давлат арбоби, хизматлари бутун дунёда эътироф этилган Нурсултон Назарбоевдан чиққан эди.

Миллатларнинг ўзаро яқинлиги уларнинг оила қуриш масаласи билан ҳам белгиланиши барчага маълум. Бироқ, назаримда, қардошлик бўйича жуда катта билимдон дўстим Нурсултон Абишевич Назарбоев ҳам мамлакатларимизда ўзбеклар ва қозоқлардан тузилган нечта оила борлигини аниқ айтиб беролмаса керак. Албатта, у киши ҳам, мен ҳам мамлакатларимизда қанча қозоқ ёки қанча ўзбек яшашини айтишимиз мумкин. Бироқ, рости, мен ҳеч қачон Ўзбекистондаги қозоқларни ўзимизнинг миллатдан айри қўйишни хаёлимга ҳам келтирмаганман. Биз — битта халқмиз. Мана шунинг ўзи ҳамма нарсани айтиб турибди.

Мен қозоқ халқининг Ўзбекистонни ўз Ватани деб билган, бутун ҳаётини унга бахшида этган ўнлаб ва юзлаб фарзандларини санашим мумкин. Улардан бири — Қарши даштини ўзлаштиришдаги меҳнатларини биронта статистика бошқармаси ҳисоблай олмайдиган ажойиб чўлқувар, машҳур Султон Чегебоевдир.

Ёки бўлмаса, жамиятимизни маънавий қайта тиклаш юзасидан жуда кўп иш қилаётган Ўзбекистон Фанлар Академиясининг мухбир аъзоси Жондор Тўленов, шунингдек, ёзувчи, олим, бизнинг қозоқча газетамизнинг муҳаррири Қолдибек Сейдановни олайлик.

Қозоқ миллатига мансуб биродарларимиз — Конимех туманидаги «Қарақат» жамоа хўжалигининг чўпони Жахсимурод Сирманов, шу тумандаги интернат мактаб ўқитувчиси Гулзира Аҳметова, томдилик Абдурасул Пўлатов ва Турали Сулаймонов, учқудуқлик Ҳайлигул Жаноева ва Айтбой Турдимуродов биз билан ёнма-ён яшаб, меҳнат қилаётганидан ҳақли равишда фахрланамиз.

Тошкент вилоятида истиқомат қилаётган қозоқларнинг ҳам кўпчилиги жуда машҳур бўлиб кетган. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор Комил Қўлдошев, хизмат кўрсатган халқ таълими ходими Тожибек Бойирбеков, хизмат кўрсатган қурувчи Абдулла Опоқхўжаев, хизмат кўрсатган ўқитувчи Жамила Бексултонова шулар жумласидандир.

Ўзбекистонда истиқомат қилаётган, Ўзбекистоннинг тенг ҳуқуқли фуқаролари бўлмиш қозоқ халқининг бу ажойиб ўғил ва қизлари ўзларининг фидокорона меҳнати билан бизнинг умумий бойлигимизни кўпайтирмоқда, маънавий қардошлигимизни мустаҳкамламоқда.

Азиз дўстлар, азиз меҳмонлар!

Мен яна жуда кўп ўзбекистонлик қозоқларнинг номини тилга олишим мумкин эди, бироқ дўстим Нурсултон Назарбоев уларни Қозоғистонга олиб кетиб қолишидан қўрқиб, санашни бас қиламан. Чунки улар бизнинг ўзимизга керак.

Эҳтимол, дўстлар, менинг хавотирим ортиқчадир. Қозоғистондаги ўзбеклар қозоқ замини билан туташиб кетгани сингари Ўзбекистондаги қозоқлар ҳам бизнинг замин билан туташиб кетган. Дўстлигимиз, маънавий қондош-қариндошлигимизнинг кафолати ҳам шулардир.

Муҳтарам дўстим Нурсултон Абишевич!

Азиз қозоқ биродарларим! Бугунги зўр анжуманимиз — катта йўлнинг ибтидоси, бошланишидир. Туркистон озодлигини юз йиллар давомида орзу қилиб ўтган ота-боболаримизнинг руҳи бугун шод бўляпти.

Бу қутлуғ кун барчамизга муборак бўлсин!

Яна бир бор хуш келибсиз, қозоғистонлик бовурларимиз! Уйимизнинг қалбимизнинг тўри сизники!

Сизларга сиҳат-саломатлик, омонлик, бахту фаровонлик, ишларингизга зафар тилайман!

Яшасин улуғ қозоқ халқи! Қозоғистон ва Ўзбекистон халқларининг дўстлиги дунё тургунча барқарор бўлсин!

Қозоғистон Республикаси Президенти

Нурсултон НАЗАРБОЕВ нутқи

(Давоми. Боши биринчи бетда).

қут Ота, хосиятли Туркистонда умр кечирган Хўжа Аҳмад Яссавий сингари маърифатимиз устунлари ҳам Марказий Осиёдаги туркий тилда сўзлашувчи барча халқларнинг муштарак ифтихоридир.

Ҳозирги пайтда, мустақилликка эришиб, давлатни бошқаришни ўз қўлимизга олганимиздан кейин ҳам халқларимизнинг тақдири бирдир, деб айта оламан. Чунки, бизнинг мақсадимиз бир, интилишимиз бир. Одам билан одамни, халқ билан халқни яқинлаштирувчи энг биринчи омил мақсадлар бирлигидир. Буни аждодларимиз жуда яхши билишган.

Қозоқларнинг энг машҳур бийларидан бири — Тўла бий элларни бирлаштиришга интилган. У Тошкент шаҳрининг марказидаги Шайхонтоҳурда дафн этилган. Ундан уч юз эллик йил бурун қозоқ яйловларига ёв бостириб келганда, ҳозирги Толдиқўрғон вилоятининг Ўрбулоқ деган ерида Жангирхоннинг сарбозлари жўнғорлар билан жангга киришган бир пайтда Самарқанддан Ялангтўш Баҳодир бошчилигидаги 20 минг ёвқур жангчи кўмакка келади. Яқинроқ даврни оладиган бўлсак, қозоқ маданиятида Тошкентнинг алоҳида ўрни бор. Бу ерда «Тонг», «Сана», «Чўлпон», «Ёш авлод», «Оқ йўл» сингари қозоқча газета — журналлар нашр этилган. Уларда Мағжон Жумабоев, Аҳмет Бойтурсунов, Жусипбек Аймавутов, Мухтор Авезовларнинг илк асарлари эълон қилинган. Қозоқ халқининг Турар Рисқулов, Назир Тўрақулов, Ғани Муротбоев, Султонбек Қўжанов каби атоқли вакиллари Тошкентда меҳнат қилишди. 30-йиллардаги очарчиликда минг-минглаб қозоқлар ўзбек еридан паноҳ топдилар. Қардош ўзбек халқи уларни бағрига олиб, бир бурда нонини баҳам кўрди. Қозоқ халқи буни ҳеч қачон унутмайди.

Фурсатдан фойдаланиб, бошимизга оғир кун тушган дамларда ёрдам қўлини чўзиб, бошпана бергани, бугунги кунда Ўзбекистонда истиқомат қилаётган миллиондан ошиқ қозоқларнинг ҳар томонлама камол топишига кўмаклашаётгани учун ўзбек халқи ва ҳукуматига қозоқ халқи номидан самимий миннатдорлик билдираман!

Азиз дўстлар!

Қардош биродарлар!

Шу йил январь ойида биз Тошкентда учрашиб, икки томон учун ҳам манфаатли бўлган кўпгина масалаларнинг ечимини топдик. Ўзбекистон билан Қозоғистон ўртасидаги ўзаро фойдали алоқаларни янада кенгайтириш йўлларини муҳокама қилдик. Икки мамлакат ўртасида моллар, ишчи кучи, сармояларнинг эркин ҳаракатини таъминлайдиган, бюджет, нарх, валюта, бож сиёсатини келишув асосида юритишни кўзда тутадиган эркин иқтисодий макон барпо этиш ҳақидаги шартномага қўл қўйдик. Бу шартноманинг истиқболидан умидимиз катта. Бугун Ўзбекистон пойтахтининг муҳташам саройида очилаётган Қозоғистон кунлари ҳам ана шу аҳдлашувларнинг дастлабки самарасидир.

Сизлар Ўзбекистондаги Қозоғистон кунлари мобайнида бизнинг фан ва техника, маданият ва санъат, қишлоқ хўжалиги ва саноатдаги ютуқларимиз билан танишасиз. Икки элнинг турли соҳа мутахассислари яқиндан танишиб, ўзаро тажриба алмашиш, фикрлашиш имконига эга бўладилар.

Қардош Ўзбекистон заминига Қозоғистоннинг турли вилоятларидан 600 га яқин маданият, фан арбоблари, ишбилармонлар, ишлаб чиқариш раҳбарлари меҳмон бўлиб келишди. Шу йил кузакда эса сизларни бутун Қозоғистон халқи кутади.

Бу кунлар дўстлигимиз ва қардошлигимизнинг чинакам байрами сифатида эсда қолишига ишончим комил. Қучоқ очиб кутиб олганингиз учун ташаккур. Қардош ўзбек халқига, унинг биринчи Президенти, қозоқ халқининг яқин дўсти, қадрдон биродарим Ислом Каримовга бахт-саодат тилайман.

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич!

Азиз дўстлар!

Халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва асл биродарлик илдизлари минг йиллардан нарига ўтиб кетган. Бизнинг тарихимиз, тилларимиз, динимизгина умумий эмас, тақдиримиз ҳам муштаракдир. Биз, қозоқлар ва ўзбеклар, қозоғистонликлар ва ўзбекистонликлар бирлигимизнинг ана шу кўзга кўринмас, лекин мустаҳкам риштасини ҳамиша сезиб турамиз. Бу нарса айниқса ҳозир, Қозоғистон билан Ўзбекистон ўз давлатини барпо этишнинг ягона ва мураккаб йўлидан бораётган пайтда яққол сезилмоқда.

Деҳқончилик билан шуғулланувчи ва кўчманчи халқларнинг ёнма-ён тинчтотув яшаши ва мустаҳкам алоқа қилиши деярли уч минг йил давомида Марказий Осиё тарихий тараққиётининг ўзига хос жиҳатларини белгилаб берган хусусиятдир. Ҳозир, республикаларимиз мустақилликка эришиб, халқларимизнинг жуда кўп авлодлари орзуси рўёбга чиқа бошлаган пайтда ҳам, жаҳон ҳамжамиятига чиқадиган йўлимизни, келажагимизни ўзаро фойдали алоқаларсиз, пухта ўйланган ва якдил ҳаракатларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Ахир, биз қўшни, қардош халқлармиз, шу сабабли, аждодларимизнинг анъаналарига мувофиқ умумий муаммоларни биргалашиб ҳал қилишимиз керак.

Бунинг устига, Қозоғистон ва Ўзбекистон иқтисодиёти бир-бирига мустаҳкам боғлиқ. Қозоғистоннинг МДҲ мамлакатлари билан маҳсулот айирбош қилишининг умумий ҳажмида Ўзбекистоннинг улуши катта. Масалан, биз учун табиий газ ва енгил саноат маҳсулотларини асосан сизнинг давлатингиз етказиб беради. Ўз навбатида, Қозоғистон Ўзбекистонга ҳар йили икки миллион тонна атрофида дон, 600—800 минг тонна кўмир, 200 минг тонна қора металлар прокати ва бошқа кўп маҳсулот етказиб бермоқда.

Қозоғистон билан Ўзбекистон бу йил ҳам, келгуси йилларда ҳам таркиб топган ўзаро фойдали алоқаларни сақлаб қолиш, маҳсулотларнинг айрим турлари бўйича эса, ўзаро маҳсулот етказиб бериш ҳажмини кўпайтириш ниятидадир.

Ҳамма иш биз хоҳлагандек силлиқ кўчаётгани йўқ, албатта. Таассуфки, маҳсулотларнинг айрим турлари бўйича қарзлар бор. Бунинг сабаби ҳамма корхона ва ташкилотларни қамраб олган кескин тўлов танглигидадир. Аммо, биз бу муаммолар эндиликда ягона иқтисодий макон доирасида муваффақиятли ҳал этилиши лозим, деб ҳисоблаймиз. Бундай ягона иқтисодий макон барпо этиш тўғрисида шу йил январь ойида Тошкентда қарор қабул қилдик ва унга яқинда Қирғизистон қўшилди.

Бу қарорнинг аҳамияти жуда катта. Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги доирасида қабул қилинган битимлар нақадар қийинчилик билан бажарилаётганини ҳаммамиз биламиз. Шу жиҳатдан қараганда, Марказий Осиёда ягона иқтисодий маконни вужудга келтириш — ўз иқтисодиётини мустаҳкамлашдан оғизда эмас, балки амалда манфаатдор бўлган мамлакатларнинг ўзаро келишиб, масъулият билан биргаликда ҳаракат қилишининг ёрқин намунасидир. Дарвоқе, бу макон ёпиқ эмас, балки ҳар қандай давлат ёки давлатлар гуруҳи учун очиқ эканлигини таъкидламоқчиман.

Қўшни МДҲ республикалари чегараларидаги божхоналар ҳали у ерда, ҳали бу ерда мустаҳкамланаётгани ҳақидаги хабарларни матбуотда деярли ҳар куни ўқиш мумкин. Бунга, масалан, бир мамлакатдан наркотик моддалар ёки қуроллар келтирилаётгани, бошқа мамлакатдан стратегик материаллар олиб кетилаётгани сабаб қилиб кўрсатилмоқда. Аммо, божхоналарни мустаҳкамлашга, асрлар давомида божхона бўлмаган жойларда уларни барпо этишга ҳожат борми? Эҳтимол, ана шу давлатларнинг тегишли идоралари биргаликда ҳаракат қилиш тўғрисида келишиб олиши лозимдир? Бунинг устига, биргаликдаги ҳаракатнинг ижобий натижа бераётганини барча кўриб турибди.

Бир назар ташланг: ўртадаги чегаралари шартли тус олаётган давлатлар сони дунёда тобора кўпайиб бормоқда. Бу — объектив жараён бўлиб, унинг йўналиши ва муқаррарлигини табиат қонунлари ва ижтимоий қонунлар тасдиқламоқда. Ҳар қандай жисм ҳам, шу сингари ҳамжамият ҳам яккаланиб қолса, ҳалокатга маҳкум бўлади.

Собиқ СССРни бутун дунёдан ажратиб турган «темир парда» бирор кишининг иродаси билан эмас, балки шу объектив сабабга кўра қулаб тушди. Аммо ана шу «парда» қулагач, иттифоқдош қўшнилар ўртага девор олиш ва бир-бири билан алоқани узиш учун шу «темир»ни тўплашга шошилишди. Бу — беҳуда иш. Яхшиси, ана шу темирдан ўзаро қўшимча йўл ясаш керак. Буюк Ал Форобий халқлар баҳслашиш ўрнига ақл-идрок билан иш тутгани яхши, деган эди. Ақл-идрок аҳилликка олиб боради. Бу ўринда буюк Алишер Навоийнинг:

«Олам аҳли, билингиз, иш эмас душманлиғ,

Ер ўлинг бир-бирингизгаки, эрур ёрлиғ иш»,

деган доҳиёна байтини доимо ёдда тутиш лозим, деб ўйлайман.

Азиз дўстлар! Давлатларимиз туб ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни амалга оширмоқда. Биз бир-биримиздан ўрганмоқдамиз, ислоҳотларни муваффақиятли ўтказишдан чинакам манфаатдормиз. Бу эса кучимизга куч қўшмоқда, бизни бир-биримизга тағин ҳам яқинлаштирмоқда.

Ягона иқтисодий макон тўғрисидаги битимгина эмас, Ўзбекистонда ўтказилаётган мана шу Қозоғистон кунлари ҳам Марказий Осиёда ижобий бирлашув жараёнлари давом этаётганига ишонарли далил бўлиб хизмат қилади. Битим иқтисодиётнинг бир-бирига яқинлашуви ва мустаҳкамланиши бўлса, Қозоғистон кунларининг ўтказилиши — халқларнинг бир-бирига яқинлашуви, улар ўртасидаги алоқаларнинг мустаҳкамланиши, одамларнинг янги дўст ва таниш орттиришидир. Чунки, инсон учун энг зарур нарса — тотувлик, дўстлик ва тинчликдир.

Самимий кутиб олганингиз, меҳмондўстлигингиз учун яна бир бор миннатдорлик билдиришга рухсат этгайсиз!

Азиз дўстлар!

Ўртамизда талашадиган ҳеч нарса йўқ. Ниятимиз бир, мақсадимиз ҳам бир. Ерларимиз бир-бирига туташ, халқларимиз қондош-қариндош. Бугун бизга бирлик, ҳамкорлик, тотувлик, ўзаро ёрдам ҳар қачонгидан ҳам зарур. Қозоқ ва ўзбек халқларида бир мақол бор: «Бўлинганни бўри ер». Ҳеч қачон бўлинмайлик.

Қозоқ ва ўзбек халқларининг дўстлиги абадий бўлсин!

Ислом Каримовнинг Япония экспорт-импорт банки директори жаноб Ямагути билан учрашуви.

АССАЛОМ, ЯПОНИЯ!

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг кунчиқар мамлакатига ташрифи

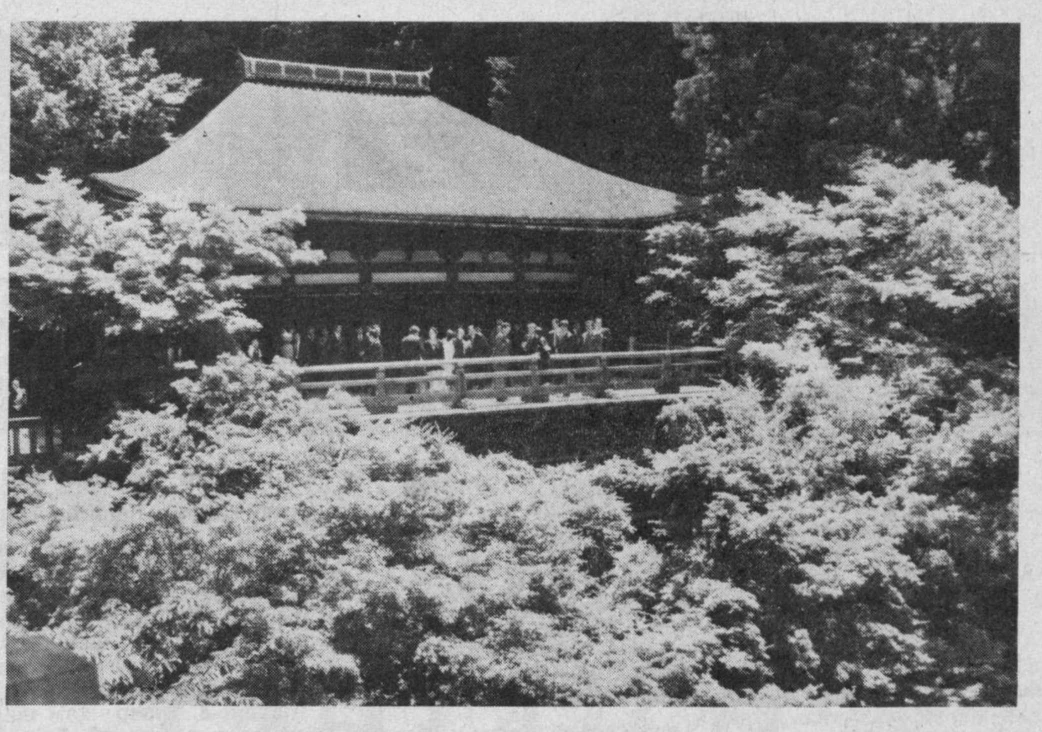

Киото шаҳридаги қадимий ибодатхона.

А. ИЛЁСОВ суратлари.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг бу галги расмий сафари Машриқ — Узоқ Шарқдаги кунчиқар мамлакат сари бўлди. Япониянинг бошкенти Токио пойтахтимиз Тошкентдан ҳаво йўли билан ҳисоблаганда саккиз-тўққиз соатлик манзил. Америкадан яқин, албатта. Лекин барибир олис, уммону баҳри муҳитлар қуршовида.

Дарвоқе, Америка билан таққослаш тилга бекор келмади. Япония — тараққиёт бобида жаҳон майдонида ўзгир Америка билан теппа-тенг беллашаётган, баъзи соҳаларда эса ундан-да устунлик қилиб келаётган истиқбол мамлакати.

Биз Япония ҳақида, унинг тарихию бугунги куни ҳақида кўп нарса эшитганмиз, биламиз. Бу мўъжизакор мамлакатнинг ҳозирданоқ XXI аср ташвишлари билан яшаётганидан ҳам хабаримиз бор. Қолаверса, Ўзбекистон Президенти ташрифи арафасида республикамиз матбуотида Япония тўғрисида бир қанча мақолалар, суҳбатлар босилиб чиқди.

Қисқаси, билганларимиз — ўзимизники, қолганини ҳар турли китобу маълумотномалардан ўқиб олишимиз мумкин. Аммо — кўз билан кўрмоқ завқи бўлакча! Биз мазкур сафар, шу баробари туғилган айрим мулоҳазаларнигина мухтасар баён этмоқчимиз.

Сўнгги даврда мамлакатда ҳукм сурган сиёсий тангликни бартараф этиб, яқиндагина ҳукумат тепасига келган Бош вазир Цутому Хата МДҲ давлат бошлиқлари орасида аввал—бошлаб Ўзбекистон Президентини Японияга таклиф этгани бежиз эмас, Бу, аввало, ташқи сиёсатдаги муштараклик — ўзаро манфаатли ҳамкорлик муддаоси туфайли бўлса, кейин навқирон мустақил давлатнинг бой ички салоҳиятини, бугунию эртасини тийрак, тажрибакор кўз билан кўра билганлик натижасидир.

Япония — дунёдаги етти қудратли давлатнинг бири, энг пешқадамларидан, Маълумки, мазкур «еттилик» билан алоқа боғлаш, ҳамкорлик қилиш жаҳон ҳамжамиятига фаол аралашувнинг асосий шарти ҳисобланади. Япония — Ўзбекистон муносабат бошлаган шу сирадаги бешинчи йирик давлатдир.

Президентимизнинг бу ташрифи ҳам, ҳар галгидек, дастур нуқтаи назаридан ғоят тиғиз, сермазмун бўлди. Тўрт кунлик сафар мобайнида кечган расмий музокаралар, учрашувлар, суҳбатлар, олиймақом қабул маросимларини бирма-бир санашнинг илож йўқ. Фақат шуни таъкидламоқ лозимки, серқуёш ўлкадан кунчиқар мамлакатга салом элтган Президент Ислом Каримов бошлиқ вакиллар гуруҳи ороллар кифтида жойлашган бу диёрнинг қадам етган ҳар пучмоғида шарқона эҳтирому зўр эътибор ва қизиқиш билан пешвоз олинди.

Расмий зиёратнинг дастлабки куниёқ, Токиога кечга томон етиб борилганига қарамай, кетма-кет учта учрашув бўлди. Президент Ислом Каримов «Нью-Отани» меҳмонхонасидаги хос борғоҳида япон-ўзбек иқтисодий алоқалари қўмитасининг (қаранг, аллақачон ана шундай ташкилот ҳам тузилган) раҳбари, «Мицуи»-компаниясининг президенти жаноб Наохико Кумагаини Япония савдо ва саноат вазири жаноб Эйжиро Хатани ва мамлакат молия вазири жаноб Хирохиса Фудзиини қабул қилиб, улар билан суҳбатлашди.

Япон-ўзбек иқтисодий алоқалари қўмитаси Ўзбекистон Президенти шарафига «Токио-Канкай» зиёфатгоҳида уюштирган кечки қабул чоғида мазкур қўмита ва ўзбек-япон иқтисодий ҳамкорлиги қўмитаси ўртасида, шунингдек, «Ниссё иваи» компанияси ҳамда «Сакура» банки билан икки томонлама битимлар тузилди.

Ташрифнинг иккинчи куни айниқса самарали бўлди.

Эрталаб Ўзбекистон Олий Кенгаши билан алоқани кучайтириш бўйича махсус қўмита тузишга аҳд қилган япон парламенти ташаббускор гуруҳи аъзолари билан суҳбат ўтказилди. Ундан кейин Президент Ислом Каримов Япониянинг «Киодо цусин» ахборот агентлиги ҳамда «Останкино» мухбирлари билан учрашди, уларнинг саволларига жавоб берди.

Умуман, сафар мобайнида Ўзбекистон Президенти япон ва бошқа ажнабий мухбирлар билан бир неча бор суҳбатлашди. Бу — Ўзбекистонга, республика Президентининг Японияга сафарига бўлган қизиқишнинг яна бир кўринишидир.

Ўша куни Президент Ислом Каримов Япония императори Акихито билан учрашди. Император саройида олий мартабали меҳмон ва унинг рафиқаси шарафига зиёфат берилди.

Тушдан кейин Президентимиз бир қанча япон компаниялари, банк ва жамғармалари раҳбарлари билан мулоқотда бўлди. Музокаралар якунида жаҳондаги кўп тармоқли савдо компаниялари рўйхатининг бошида турувчи беш компаниядан учтаси — қудратли «Мицуи», «Мицубиси», «Марубени» компаниялари билан битимлар имзоланди.

Бу учрашув ва музокараларда Ислом Каримов Ўзбекистон ҳақида, унинг табиий-иқтисодий салоҳияти тўғрисида сўзлаб берди, ўзбек-япон муносабатларининг ҳар икки томон учун манфаатли жиҳатларини таъкидлади, фаол ҳамкорликка даъват этди.

Ўзбекистон ҳам Япония каби Осиё минтақасига кирадиган давлатлар, деди Президент. Демак, ўзаро ҳамкорлик қилишнинг кўп афзалликлари мавжуд. Аммо бу борада Япония тарафидан бирмунча сусткашлик, бордек. Ҳолбуки, мамлакатларимиз ўртасида ҳамкорлик қилишга тўсиқ бўладиган ҳеч бир тафовут йўқ: на миллий, на сиёсий, на ҳудудий. Биз Японияга саккиз минг километр йўл босиб келдик. Ўзаро ҳамкорлигимизни мустаҳкамлаш учун яна шунча йўл босмоққа ҳам тайёр эдик. Лекин, назаримда, биз Японияга ҳийла кечикиб келгандекмиз. Бу мамлакат билан танишувдан яна бир мақсадимиз — зўр натижалар берган иқтисодиёт андазаси тажрибаларини ўрганиш ҳамдир.

Ислом Каримов мазкур ташриф Ўзбекистон— Япония иқтисодий алоқаларини янги босқичга кўтаришига ишонч билдирди.

Дарҳақиқат, бу мутараққий мамлакат билан иқтисодий алоқаларимизни ҳозирча кўнгилдагидек деб бўлмайди. Бу ҳолнинг боиси одатдаги беписандлик ёки шарқона сипогарчиликда эмас. Табиий бойлик имкониятлари камтарона бўлган ороллар мамлакатининг аҳли — муҳтожликни кўп кўриб, бошқалар етти ўлчаб бир кесганда, етмиш ўлчаб бир кесмоқни одат қилган эҳтиёткор халқ. Бинобарин, Ўзбекистон Президенти ташрифи жумласидаги мақсадлардан асосиёси ҳам ўзаро ишончни мустаҳкамлашга қаратилган эди. Бу эзгу мурод ҳосил бўлди.

Қолаверса, тараққиёт фудзиямасини забт этиб жаҳонга донг таратган Япониядек мамлакат эндигина мустақилликка эришган ёш давлатга бир оз виқорли муомалада бўлиши табиий. Шу маънода Ўзбекистон тарафининг бирмунча «саркаш»лиги, яъни тенгма-тенг ҳамкорлик таклиф этиб туриши ялонларни ажаблантирган бўлса эҳтимол. Бунинг мазмуни шундай бўлдики, тўғри, биламиз, Япония — қудратли давлат, лекин бизнинг ҳам истиқболдан умидларимиз катта, ниятларимиз зўр, негаки, бунга мустаҳкам асос бор, бинобарин, биз дунёдаги ҳеч бир мамлакатга қўл очиб бормаймиз...

Ўзбекистон давлат мустақиллигига эришгунча ва маълум тоифадаги икки томонлама ҳужжатлар имзолангунга қадар амалда бўлган, бир вақтлар Япония ва собиқ СССР ўртасида тузилган шартнома ҳамда бошқа ҳукуматлараро битимларга' Ўзбекистон Республикаси ва Япониянинг бугунги муносабатларига доир масала ҳам сафар дастуридан ўрин олган эди. Мазкур ҳужжатни иккала давлат ташқи ишлар вазирлари имзолади. Ҳужжатда савдо-сотиқ ва иқтисодий ҳамкорлик борасида икки томонлама солиқ олишни бекор қилишга аҳдлашилгани ўзбек-япон муносабатларига ҳуқуқий асос яратади.

Ўша оқшом Президент Ислом Каримов Япония Бош вазири Цутому Хата билан музокара юритди. Икки ўртада давлатлараро муносабатлар асосларига доир қўшма баёнот имзоланди.

Баёнотда таъкидланишича, «Япон томони Ўзбекистон Республикасида халқ манфаатларини кўзлаб ўтказилаётган ислоҳот ва ижтимоий сиёсатни юксак баҳолайди ҳамда бу ислоҳотларни қўллаб-қувватлаш ниятида эканини изҳор этади».

Ислом Каримов жаноб Цутому Хатани расмий ташриф мақомида Ўзбекистонга келишга таклиф қилди.

Маълумки, Японияда кўпдан-кўп компанияларни ўз ичига олган тўртта йирик иқтисодий уюшма бор. «Кейданрен» — шуларнинг энг бақувват. У Япония ва хорижда иш юритадиган 900 га яқин корхонани бирлаштирган улкан ташкилотдир.

Эртаси куни Ислом Каримов ана шу «Кейданрен» иқтисодий ташкилотлар федерацияси қароргоҳида кўзга кўринган ишбилармонлар билан мулоқотда бўлди, уларга хорижий сармояларни ҳимоя қилиш борасида Ўзбекистонда яратилган шарт-шароит, зарур имтиёз ҳамда кафолатлар тўғрисида сўзлаб берди. Президентимизнинг чет элларга сафарлар чоғида кўп бора таъкидланган гапи буларга ҳам айтилди: биз бу ерга бирон нарса тилаб ёки ёрдам сўраб эмас, тенг ҳамкорликни йўлга қўймоқ мақсадида келдик!

Токио — янги, шарқий пойтахт дегани. Япониянинг қадимги пойтахти эса Киото шаҳридир.

18 май куни тушдан кейин соатига 240 километргача йўл боса оладиган учқур поездда ана шу шаҳарга келинди. Кўҳна шаҳарнинг кўркам манзиллари, муқаддас қадамжолари зиёрат қилинди.

Осака шаҳрида Президент Ислом Каримов дунёга донг таратган «Панософик» компаниясига қарашли «Мацусита» корхонасини ва «Танабэ» дори-дармон заводини бориб кўрди.

Сафар поёнида Осака шаҳри жамоатчилиги Ўзбекистон Президентини иззат-икром билан аэропортга кузатиб қолди.

Бу юртда қаёққа қараманг — кўркам-обод, дўконларда мўл-кўлчилик, меъморий жиҳатдан бир-биринчи асло такрорламайдиган осмонўпар муҳташам бинолар суратдагидек бежирим, жилвагар кўчаларда ҳозиргина заводдан чиққандек нигоҳни сеҳрлайдиган замонавий автолар, ҳайратомуз мураккаб иншоотлар...

Иккинчи жаҳон муҳорабасидан мағлубият билан, увада-абгор ҳолатда чиққан вайрона мамлакат, чалажон иқтисодиёт, не сабабки, бу қадар тез ўнгланди, ақл бовар қилмас мўъжизаларга эришди?

Бизнингча, бунинг боиси — ялпи тиришқоқлик, интизом, янада муҳимроғи — ватанпарварлик.

Япон мўъжизасининг тағин бир муҳим сири — миллий жиҳатларни бешикаст сақлаб қолган ҳолда уларга жаҳондаги энг илғор, замонавий тараққиёт намуналарини уйғунлаштириб юборишга муваффақ бўлинганидир. Дунёда неки ибратли янгилик бўлса — Япония хабардор. Уни тезда ишлаб чиқаришга татбиқ этади, такомиллаштиради, оммалаштиради. Пировардида шу даражага етказадики, ўша кашфиёт ёки янгиликнинг асл ватани ёдингиздан ҳам чиқиб кетади. Ана соҳибкорлигу омилкорлик! Бу ерда ҳар ким ўз иши билан банд. Ўз вазифаси, ўз бурчини теран англаб, адо этади. Қисқаси, ўз тақдирининг хўжайини ўзи.

Сезгандирсиз, бу мулоҳазалар кишини беихтиёр муқоясага ундаётир. Мустақилликка чиққан, кечаги ҳамкорлик билан ўзаро хўжалик алоқалари омонат бўлиб турган дастлабки кезларимизни хотирлайлик. Маълум бир ўхшашлик кўринмайдими?.. Ана шундай, Модомики, биз бугун келажаги порлоқ давлат қурмоқчи эканмиз, бу йўлда япон дўстларимизнинг ибратли тажрибалари ҳам қўл келмоғи шубҳасиз. Улар ҳам бир вақтлар иқтисодий ислоҳотда шошма-шошарликни рад этиб, нисбатан шафқатлироқ йўлни танлагани, мамлакат иқтисодиётининг салмоқли қисми ҳамон бевосита ёки билвосита давлат назорати остида экани... шундай демоққа асосдир.

Ўзбекистон Президенти Ислом Кариповнинг мазкур ташрифи Япония билан яқиндан танишув, ўзбек-япон иқтисодий ҳамкорлигининг пойдо муқаддимаси десақ бўлади. Умуман, икки давлат чинакамига биродарлашмоқчи бўлса, қуруқ, баландпарвоз гапларни бир четга қўйиб, аввало, иқтисодий ҳамкорлик масалаларини келишиб олгани дуруст. Ҳисобли дўст — айрилмас. Шу жиҳатдан ўзбек-япон иқтисодий ҳамкорлиги борасида ўнга яқин ҳужжат имзолангани ҳазилакам гап эмас. Эндиликда Япония билан бевосита, учинчи бир томонининг, кўпинча судхўр, чайқовчиликни касб этган даллолнинг аралашувисиз, тўғридан-тўғри алоқа қилинадиган бўлдики, бу— республикамиз иқтисодиёти учун беқиёс аҳамиятга эгадир.

Чинакам инсоний заковат тантанасига эришган мўъжизакор мамлакат ҳақидаги ушбу қайдларимизнинг «Ассалом, Япония» деб номлангани тавозега ўчлигимиздан эмас. (Бу масалада японлар биздан ўтса-ўтадики, асло қолишмайди). Одам одамга нек ниятда салом беради. Биз Японияни кўрдик. Ўзимизга кашф этдик. Ҳавас қилдик. Орзуга айб йўқ.

Ҳайратлар диёрига қилинган мазкур сафарнинг бош якуни шуки, олис Япония бизга энди яқин бўлди. Бу яқинлик ҳадемай самарасини беражак.

Япония сафарида Ўзбекистон Президентига Республика Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов, Бош вазир ўринбосарлари — Ў. Султонов, М. Усмонов, Б. Ҳамидов, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси А. Азизхўжаев, ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов, «Ўзмиллийбанк» бошқаруви раиси Р. Азимов ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳлик қилдилар.

19 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Япониядан Тошкентга қайтиб келди.

Аэропортда Ислом Каримовни республика Бош вазири А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари М. Умурзоқов, Т. Алимов, Х. Жўраев, республика Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б. Бугров, Тошкент шаҳри ҳокими А. Фозилбеков ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Эркин АЪЗАМ,
(ЎзА).

ДЎРМОНДАГИ УЧРАШУВЛАР

Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев ва Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов тушган машиналар карвони аэропортдан Қозоғистон раҳбари учун ажратилган қароргоҳ сари йўл олди. Тошкент шаҳрининг байрамона безатилган кўчаларида минглаб шаҳарликлар юксак мартабали меҳмонни олқишладилар.

Маълумки, ўзбек ҳамда қозоқ халқларининг яқин ва узоқ ўтмиши уйғундир. Ўзбекистон ва Қозоғистон Республикалари мустақиллик эълон қилгач, халқларимизнинг бугуни ва келажагида ҳам кўпгина муштарак жиҳатлар мавжудлиги аён бўлди. Буни ўз вақтида англаб етган ҳар икки мамлакат Президентлари қадимий ҳамкорлик анъаналарини давом эттириш йўлидан бормоқдалар. Хусусан, Ислом Каримов ва Нурсултон Назарбоевнинг ташаббуси билан тузилган Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон Республикалари ўртасидаги ягона иқтисодий ҳудуд минтақада иқтисодий аҳволни яхшилашда ҳамжиҳатликнинг аҳамияти беқиёс эканини кўрсатди. Тошкентда ҳамда Ўзбекистоннинг бир қанча вилоятларида ўтажак тантаналар нафақат давлатлараро маданий тадбир, балки икки қўшни мамлакатнинг ҳар томонлама ҳамкорлик алоқаларини янада ривожлантириш, халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва қардошлик ришталарини мустаҳкамлаш йўлида қўйилган муҳим одим бўлмоғи шубҳасиз. Илм-фан, маданият соҳаси вакиллари ҳамда ишбилармонлардан иборат 600 нафар кишилик Қозоғистон делегациясига шахсан Президент Нурсултон Назарбоевнинг бошчилик қилаётгани давлатларимиз, халқларимиз ўртасидаги ҳамжиҳатлик, ҳамфикрликнинг яна бир поғонага кўтарилишига асос бўлади.

Олий мартабали меҳмон юртбошимиз ҳамроҳлигида Қозоғистон Республикаси Давлат байроғи тикилган махсус қароргоҳга етиб келгач, икки мамлакат Президентлари бир-бирларига эсдалик совғалар топширдилар.

Шундан сўнг Ислом Каримов билан Нурсултон Назарбоев ўртасида яккама-якка суҳбат бўлди. Мулоқот чоғида икки қардош республика раҳбарлари мазкур анжуман билан боғлиқ масалалар юзасидан ўзаро фикр алмашдилар.

* * *

Шу куни Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги билан Қозоғистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги ўртасида ўзаро маслаҳатлашув протоколи имзоланди.

Ҳужжатни икки мамлакат ташқи ишлар вазирлари — Саидмухтор Саидқосимов ҳамда Қанаат Саудабаев имзолади.

«ЭКСПОМАРКАЗ»ГА ТАШРИФ

Қароргоҳдаги яккама-якка суҳбатдан сўнг Ўзбекистон ва Қозоғистон давлат раҳбарлари «Экспомарказ»га келдилар. Бу ерда Қозоғистон Республикаси халқ хўжалигининг турли тармоқларида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар намуналари, фан-техника ютуқлари кўздан кечирилди. Ислом Каримов ва Нурсултон Назарбоев бу ерда ишбилармон доиралар вакиллари билан учрашдилар.

— Илгари ҳам маданий алоқаларни ривожлантириш йўлида кўплаб тадбирлар ўтказилган, — деди мамлакатимиз раҳбари. — Аммо уларда сиёсий, иқтисодий масалалар атрофлича муҳокама этилмаган. Ўзбекистонда Қозоғистон Республикаси кунларини ўтказиш доирасида маданий алоқалар билан бирга иқтисодий муносабатларимиз аҳволини ҳам таҳлил этишга қарор қилдик. Давлатларимиз ўртасида барпо этилган ягона иқтисодий макон узилиб қолган иқтисодий алоқаларни тиклашда катта аҳамият касб этаётгани барчага аён. Энди уни янада мустаҳкамлаш механизмларини ишлаб чиқиш ва ҳаётга тадбиқ қилиш даркор.

Ўзбекистон Президенти бозор иқтисодиёти шароитида маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун мавоза усулидан кенг фойдаланиш зарурлигини, маҳсулот айирбошлашда ўзаро манфаатли алоқаларга катта эътибор бериш лозимлигини таъкидлади.

Қозоғистон Президенти эса, ишбилармонлар учун барча шарт-шароит яратилганига қарамасдан, улар сусткашлик қилаётганини айтди.

— Бу йилдан бошлаб халқ хўжалигининг барча тармоқларида давлат таъминоти, давлат буюртмаси деган гаплар эскирди, — деди Нурсултон Назарбоев. — Ҳар бир тармоқ раҳбари, ҳар бир ишбилармон олдибердини воситачиларсиз йўлга қўйиши, тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришни таъминлаши зарур.

Мулоқот чоғида ягона иқтисодий макон ҳали талабга тўлиқ жавоб бермаётгани, жузъий камчиликлар, тушунмовчиликлар мавжудлиги, ҳар икки давлат ишбилармон доиралари бирбирларидаги шарт-шароит, имкониятлар билан яхши таниш эмаслиги, бу борада ахборот таъминоти етарли бўлмаётгани масалалари атрофлича муҳокама этилди.

Ислом Каримов ва Нурсултон Назарбоев учрашувда ишбилармонларни қизиқтирган барча саволларга жавоб қайтардилар.

ҚОЗОҒИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ТОШКЕНТДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

(Боши. 1-бетда)

— Қозоғистон ҳам Ўзбекистон сингари табиий заҳираларга, ички имкониятларга бой юрт, — деди Ислом Каримов.—Бу имкониятларни бирлаштириш ҳар икки давлат учун келажакда нурли уфқлар очади.

Кузатиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Ҳалилов, республика Бош вазири А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов, Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков, Қозоғистон Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Н. Искалиев ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлди.

БУЮК ШОИРГА ЭҲТИРОМ

Шу куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев буюк шоир ва мутафаккир, умумтуркий адабиётнинг улуғ даҳоси Алишер Навоийга эҳтиром изҳори учун адиб ҳайкали қошига келдилар, унинг пойига гуллар қўйдилар. Икки қўшни мамлакат раҳбарларининг ушбу қутлуғ қадамжони зиёрат этишида улкан рамзий маъно бор, албатта.

Шоир зиёратгоҳига ташриф чоғида Ислом Каримов ва Нурсултон Назарбоевга Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Эркин Халилов, республика Бош вазири Абдулҳошим Муталов, Бош вазир ўринбосари Мираброр Усмонов ва Тошкент шаҳри ҳокими Адҳамбек Фозилбеков ҳамроҳлик қилди.

СПОРТ МАЖМУИ МЕҲМОНЛАРНИ КУТИБ ОЛМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов билан Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев 24 май куни «Юнусобод» спорт мажмуини бориб кўрдилар. Пойтахтнинг Амир Темур шоҳ кўчасидаги телеминора ёнида қурилган бу замонавий спорт базаси бир неча кундан сўнг «Президент Кубоги» учун халқаро теннис мусобақаси иштирокчиларини қабул қилади. Кўпгина мамлакатлардан юздан ортиқ спортчилар Тошкентнинг янги теннис майдонларида фахрли соврин учун курашда иштирок этишларини маълум қилишди.

Ўзбекистонга дўстлик байрамига келган Қозоғистон делегацияси дастури жуда тиғиз. Шунга қарамай, янги спорт мажмуини бориб кўриш учун вақт топишди. Олий мартабали меҳмонлар маъмурий бинони кўздан кечиришди, бу ерда фахрли меҳмонлар учун хоналар, шарҳловчилар кабиналари, спорт устозлари ва ҳакамлар хоналари, иккита спорт зали, пресс-бар жойлашган.

Ислом Каримов ва Нурсултон Назарбоев уч минг томошабин сиғадиган марказий кортни, машқ майдончаларини кўздан кечирдилар.

Усти ёпиқ корт жиҳозланган «Зангори» залда бадиҳавий қисқа мусобақа бўлди. Бу ерда меҳмон — Қозоғистон Республикаси Президенти тўпни биринчи марта ўйинга киритди. У «Бальзам АГ» немис фирмаси етказиб берган синтетик қопламага юқори баҳо берди.

Ислом Каримов ва Нурсултон Назарбоев билан бирга республика Олий Кенгаши раиси вазифасини бажарувчи Э. Ҳалилов, Бош вазир А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Бош вазир ўринбосари М. Усмонов спорт мажмуини бориб кўришди.

(ЎзА мухбири).

Ўзбекистон «Мерседес-Бенц»лари

(Давоми. Боши 1-бетда)

Илк тетапоялар қийин кечади, албатта. Атай-чечай қилаётган болакайни кўз олдингизга келтиринг. Автомобиль заводи ҳам ана шундай босқичлардан илдам қадам ташламоқда, десак муболаға эмас. Эндигина иш бошлаган корхона учун чуқур тажриба зарур. «Мерседес-Бенц» фирмасининг бир гуруҳ ишчи кадрлари, созловчи усталари, мутахассислари элдошларимизга йўл-йўриқлар кўрсатишди. Замонавий машинасозлик сир-синоатларини кунт билан ўргатишди.

Саъй-ҳаракатлар беиз, бесамар кетмади. Ҳозир ишчилар ўзлари мустақил равишда иш олиб бораётирлар. Яқинда корхонага иш ўргатиш учун келган олманиялик шериклар ўз юртларига қайтиб кетишди. Негаки, хоразмликлар немис технологиясини қисқа муддатларда ўзлаштириб олишга муваффақ бўлишди.

— Очиғи, ўзимиз ҳам ишлар жуда қисқа муддатларда юришиб кетар, деб ўйламаган эдик, — дейди директор И. Арслонбеков. — Йигитлар касб сир-асрорларини биз ўйлагандан ҳам пухта ўрганиб олдилар. Чунки чет эл технологиясини ўрганишнишнинг ўзига хос нозик ва мушкул жиҳатлари жуда кўп экан.

Бола бошдан... деган ажойиб нақл бор халқимизда. Зеро, бу ибора ҳар бир соҳага таааллуқли десам янглишмайман. Бизда ҳар бир сония ҳисоб-китоб қилиб борилади. Муҳими Муҳандис ҳам, ишчи ҳам ишдан зериқмаслиги зарур. Шунинг учун иш ораси дам олишлари учун маълум муддатлар ажратилган. Қисқаси, ишда аниқлик ва пухталик талаб этилади.

Корхона ёш, бу ерда меҳнат қилаётганлар ҳам ёшлардир. Ўттиз беш нафар ишчи меҳнат қилаётган корхона келажаги ёшлар қўлида. Яқинда йиғув цехининг бошлиғи Эгамберди Абдурасулов Олмонияда бўлиб, иш ўрганиб қайтди. Айни кунда тажрибаларини ҳамкасблари билан баҳам кўраётир. Худоёр Мадаминов, Улуғбек Машарипов, Илҳом Хўжашев қўли гул йигитлардир.

Ҳа, корхона келажаги порлоқ. Бунга шубҳа йўқ. Лекин ҳозирча режалар тўғрисида аниқ маълумотларни келтириш мушкул. Негаки, ишлаб чиқариш, иқтисодиёт фақат ички имкониятларгагина боғлиқ эмас. «Мерседес-Бенц» маркали механизмнинг барча зарур эҳтиёт қимслари Олмониядан ташиб келтирилмоқда. Бу эса жўн ишмас. Автомобиль шу ернинг ўзида йиғиб, созланиб, тайёр ҳолга келтириляпти. Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, эҳтиёт қисмлар узлуксиз етказиб берилаётир. Муҳими, ишлаб чиқариш бир дақиқа ҳам тўхтаб қолмаслиги керак. Автомобилнинг зарур эҳтиёт қисмлари ҳар ўн беш кунда етказилмоқда.

Келажакда ишчи-хизматчилар учун турар жой бинолари, ёзги ва қишки майдончалар, боғча-ясли барпо этилади. Истиқлол режаларида ана шу муҳим вазифалар ҳам белгиланган. Корхона имкониятлари кенгаяди. Дастлаб айрим эҳтиёт қисмлар маҳаллий шароитда ишлаб чиқарилади. Ҳозир мутахассислар ана шу муҳим вазифалар устида бош қотиришаётир.

Айни кунда катта майдонда элликдан зиёд машина тахт қилиб қўйилган. Бу кўркам ва салобатли автомобиллар жуда қулай ва ихчамлиги билан ажралиб туради. Ҳайдовчи учун кабинада барча қулайликлар мавжуд. Совитгич, кондиционер, юмшоқ ўриндиқлар бор. Машина 40 тоннагача халқ хўжалиги юкларини тортиш қувватига эга. У соатига 125 километр масофани босиб ўта олади.

Эҳтиёт қисмлар келтирилди — машина битди, дегани эмас. Уларни бекаму кўст йиғиштиришда ўзига хос пухталик талаб қилинади. Бу ерда шундай бир ускуна — «электрон» ёрдамида машинанинг соз ёки носозлиги текширувдан ўтказилади. Ишчилар тайёрлаётган машиналар электрон ускуна ёрдамида муваффақиятли текширувдан ўтказилаётир.

Ҳозирча машиналар тахт қилиб қўйилди, лекин савдога чиқарилмади. Улар учун ғалтак-аравалар Олмониядан келтирилади. Бир вақтнинг ўзида бу борада мутахассисларимиз Олмониядаги Кегель, Верд шаҳарларидаги автомобиль фирмалари билан шартнома ўрнатишга муваффақ бўлаётирлар. Насиб қилиб, ишлар изга тушиб кетгудек бўлса, автомобиллар учун махсус ғалтаклар кела бошлайди.

Тез кунларда машиналарнинг дастлабки туркуми Олмонияга йўл олади. Ғалтак-аравалар ўша ерда ўрнатилади, зарур эҳтиёт қисмлар юклаб, Хоразмга келтирилади. Дастлабки синов тариқасида ишлаб чиқарилган машиналардан ана шундай унумли фойдаланилади.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, корхона жуда қисқа даврда Ўзбекистон Давлат қишлоқ хўжалиги машинасозлиги концерни Хоразм автомобиль ишлаб чиқариш бирлашмасига айлантирилди. Келажакда машиналар хорижга ҳам сотилади. Хоразм «Мерседес-Бенц»лари жаҳон бозорида рақобатоб ва пишиқ-пухталиги билан ўз ўрнини, мавқеини топишига шубҳа йўқ.

Дилбар БЕКЖОНОВА,
«Туркистон» мухбири.

НАВОИЙ УЙИГА АБАЙ ҚЎНОҚДИР

ТОШКЕНТ-1994

Ўзбекистонда Қозоғистон кунлари

23-27 май

«Бовурим, қалайсан?..»

Халқимизда бир ажойиб хислат бор. Бирор ўспиириннинг ҳарбий хизматга жўнаб кетаётганини эшитса, «одам бўлиб қайтади» дейишади ҳеч қандай изоҳга ўрин қолдирмай. Менимча, бу халқона иборага тушунмаган киши камдан кам топилса керак.

«Одам бўлиб қайтади»... бу, мусофирчилик азобларини тотиб, дўсту душманни таниб, ҳам маънавий, ҳам жисмоний чиниқиб келади, дегани.

Яқинда шундай «пишиб» қайтган дўстларимиздан бири билан ҳангомалашиб қолдик. Гап айланиб, бағри кенглик, тантилик мавзусига бориб тақалганда ўша дўстим бир ажойиб саргузаштини сўйлаб берди.

* * *

— Ҳарбий хизматни Урал ўлкасида ўтадим. Кунора қоровуллик хизматига чиқардик. Мен сизга айтиб бермоқчи бўлган воқеа эндигина ҳарбийга келган чоғларимиз юз берганди. У пайтлар ҳали хизматнинг ҳадисини олмагандик.

Ярим тун. Теварак-атроф қоп-қора ўрмон билан ўралган. Кузнинг изғиринли шамоли гувуллаб эсиб турар, увада-увада булутларни суриб юрар эди.

Мен постда турардим. Елкамда автомат, белимда ханжар... Шу ўринда, озгина қоровуллик хизмати ҳақида изоҳ бериб ўтсам. Маълумки, постда турган аскар ҳамиша ҳушёр туриши керак. Ҳар постнинг ўз чегараси бор. Ўша чегарадан ҳеч ким ўтказилмайди. Фақатгина қоровул бошлиғи ва унинг ёрдамчилари, шунингдек бўлинма навбатчиси текширув учун келиши мумкин. Улар ҳам поролни билсагина ўтказилади, халос.

Хуллас, қаққайиб постда турардим. Бир маҳал ўрмон тарафдан икки шарпа кўринди. Улар тўппа-тўғри мен тараф келишарди. «Қоровул бошлиғи текшириб юрибдиёв» деган хаёлда сергакланиб, у ёқ бу ёғимни тартибга келтирган бўлдим. Шарпалар бу орада яқинга келиб қолишганди.

— Тўхта, ким келаяпти? —дея қичқирдим ўша томон юзланиб.

Шарпалар оёқ илди. Шу аснодаёқ қоронғи тунни жарангдор ўктам овоз шамширдай кесиб ўтди:

— Капитан Нурпесов!

Негадир юрагим «Шув» этиб кетди. Капитан Нурпесов — рота командиримиз эди. Қаттиққўл, серғайрат бу қозоқ ўғлони ўзининг ҳарбий хизматга салоҳияти, билимдонлиги билан бутун шахсий жамоада машҳур эди. Уни ҳамма ҳурмат қиларди. Қаранг-а, ҳозир ҳам ширин уйқудан воз кечиб, ўз аскарлари хизмат бурчини ўтаётган постларни айланиб, текшириб юрибди.

Аммо, айни пайтда мени бошқа масала қийнарди. Капитан Нурпесов бугун на қоровул бошлиғи, на бўлинма навбатчиси, ўз-ўзидан кўриниб турибдики, уни постга қўймаслигим керак. Бироқ... ўз рота командиримизни кўра била қайтариб юборишга ҳам ботинолмасдим.

— Тўхта, ким келаяпти?— дея такрорладим суст босган кўйи. Мен бу сафар Нурпесовга ҳамроҳлик қилиб юрган қоровул бошининг ёрдамчиси овоз беради деган умидда эдим. Лекин яна ўша мағрур товуш жаранглади.

— Капитан Нурпесов...

Энди мен учун ортиқ саросимада туриш қоровул Низомини бузиш демак эди. Шунинг учун ҳам чапаничасига бир қўл силкидим-да, кўзимни чирт юмиб қичқирдим:

— Рота командиримиз марҳамат қилсинлар, бошқалар жойидан жилмасин...

Капитан Нурпесов ўзига ярашган катта-катта қадамлар билан постга яқинлашди. Мен очиқ-ойдин Низомни бузганлигим учун муқаррар жазони кутганимдан, командирга берган ҳисоботим ҳам пойинтар-сойинтар чиқди.

Капитан Нурпесов ҳисоботимни ҳарбийча расмиятчилик билан тинглаб бўлгач, кутилмаган ҳодиса юз берди. У изғириндан анча яхлаб қолган қўлларимни илиқ кафтига олди-да:

— Бовурим, қалайсан?— деди соф қозоқ тилида меҳр билан. — Тўнмадинг-ба?

Олис бир юртнинг овлоқ ўрмонида етти ухлаб тушингга ҳам кирмайдиган бу меҳрибончиликдан аввал гангиб турдим, сўнгра, бўғзимга алланимадир тиқилгандай бўлди.

— Йўқ, совқотмадим, оға, — дедим беихтиёр мен ҳам унинг қўлларини қаттиқроқ қисиб.

Капитан Нурпесов менинг ўша пайтдаги саросимали аҳволимни, кайфиятимни аъло даражада тушунган, соддалигимдан, ҳозиржавоблигимдан завқланган эди.

Эртаси куни у хизматдаги ҳушёрлигим учун бутун рота олдида ташаккур эълон қилди.

Тез орада капитан Нурпесов майор унвонини олиб бошқа бир бўлинмага ўрда бошлиғи лавозимига ўтиб кетди. Аммо унинг ўктам овози, меҳрибон нигоҳлари ҳамиша биз билан қолди.

Ҳозир ҳам қозоқлар ҳақида, қозоқ халқи ҳақида гап юритилса, кўз олдимда ўша танти ва серҳиммат, ўт юракли капитан Нурпесов жонланади.

Луқмон БЎРИХОН,
«Туркистон» мухбири.

ДЎСТЛАР УЧРАШУВИ.

Қозоқ мақоллари

Бирлик бўлмай,
Тирлик бўлмайди.

Оға-ини тотув бўлса — от кўп,
Овсинлар тотув бўлса —ош кўп.

Яхшини мақтасанг ярашади.
Ёмонни мақтасанг адашади.

Ҳунар — оқиб ётган булоқ.
Илм — ёниб турган чироқ.

Сўз отаси — қулоқ.
Йўл отаси — туёқ.

Сув отаси — булоқ.
Эл оғасиз бўлмас.

Тўн ёқасиз бўлмас.

Кўз — нур уяси.

Кўнгил — сир уяси.

Ҳамроқул РИЗО,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими.

Ўзбегу қозоқ осмоннинг қўш юлдузи

Буғдойзор ерларда яроқлаб турган
Ўзбегу қозоқнинг кундузлари бир.
Дўстлик осмонида чароқлаб турган
Ўзбегу қозоқнинг юлдузлари бир.
Бириси Муштарий, бириси Зуҳал,
Бириси паҳлавон, бириси гўзал,
Бириси қаймоғу, бириси асал,
Навоий, Абайдан сўзлайди ғазал,
Ўзбегу қозоқнинг жир, сўзлари бир.
Уларни мард этган толмас илкидир,
Булиқ ер—бойлиги севган мулкидир.
Турон ўлкасида улар туркийдир,
Буларни билмаган элда кулкидир,
Ўзбегу қозоқнинг илдизлари бир.
Қозоқ даласига боқади бунда,
Ўзбекнинг дарёси оқади бунда,
Йигит-қиз чироғин ёқади бунда,,
Севги маржонини тақади бунда,
Ўзбегу қозоқнинг ул—қизлари бир.
Иккови дўстликни жонга жойлаган,
Бедовни пойгага силаб, шайлаган,
Меҳмонни отадай севиб, сийлаган
Мардлик белбоғини маҳкам бойлаган,
Ўзбегу қозоқнинг орзулари бир.
Пойгада от ёли силанар, дерлар,
Пойгада чандастлик билинар, дерлар,
Қаймоқни дўстига илинар, дерлар,
Ўртада ҳандалак тилинар дерлар,
Ўзбегу қозоқнинг «жиз-биз»лари бир.
Манғишлоқ ҳуснига юлдузлар шайдо,
Балхаш бўйларига нур сочар само,
Оға-инилиги айни муддао,
Дўмбира, дутордан бўлмагай жудо,
Ўзбегу қозоқнинг шўх созлари бир.
Яйловга чиққанда гулзори бирдир,
Бозорга борганда бозори бирдир,
Ғам чеккан маҳали озори бирдир,
Сўнгги дам келганда мозори бирдир,
Ўзбегу қозоқнинг ёз, кузлари бир.
Дўстим, деб бир-бирин қўлин ушлайди,
Кўклам ерларига гилам тўшайди,
Асал қиз биздаги гулга ўхшайди,
Не бахт, оға-ини бўлиб яшайди,
Ўзбегу қозоқнинг нон—тузлари бир.

ФАНЛАР АКАДЕМИЯЛАРИ КУЧЛАРНИ БИРЛАШТИРМОҚДА

«Илм-фаннинг миллий чегараси йўқ, у ҳамма халқларга хизмат қилиши керак...». Бу сўзлар Ўзбекистон олимлари ва Қозоғистон миллий Фанлар академияси делегацияси учрашувининг шиорига айланди. Учрашув республикамизда бошланган Қозоғистон кунлари дастури доирасида, Ўзбекистон Фанлар академияси раёсатида бўлиб ўтди.

Ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг имзоланиши бу учрашувнинг энг муҳим якуни бўлди. Шартномада фундаментал ва амалий тадқиқотлар соҳасида, илмий ходимларни тайёрлашда иккала мамлакат олимларининг куч-ғайратларини бирлаштириш, академия муассасалари ўртасида бевосита алоқа ўрнатиш кўзда тутилган.

Ҳозирги пайтда мустақиллик йўлидан одимлаётган республикаларда кўпгина ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал этишда илм-фаннинг аҳамияти ошиб бормоқда, деб таъкидлашди учрашувда сўзга чиққан Ўзбекистон Фанлар академиясининг президенти М. Салоҳиддинов ва Қозоғистон миллий Академиясининг президенти К. Сагадиев.

Учрашувда Қозоғистон делегацияси аъзоларига Ўзбекистон Фанлар академияси 50 йиллиги шарафига зарб этилган эсдалик медаллари, шу санага бағишлаб чиқарилган китобларнинг нусхалари, шунингдек «Ўзбекистон тарихи»нинг янги учинчи жилди совға қилинди.

(ЎзА мухбири).

Газета саҳифаланаётганда:

ИСТИҚЛОЛ ФАРЗАНДЛАРИ

Ўзбекистон ёшлари мустақил республикамизнинг келажаги порлоқ бўлиши учун меҳнат, ўқиш, изланишлари билан муносиб ҳисса қўшишга ҳаракат қилишмоқда.

Ёшлар тўғрисидаги давлат қонунининг қабул қилиниши, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқининг XXVI қурултойи тенгдошларимиз зиммасига янада масъулиятли вазифалар юклади. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Олий Кенгашининг XV сессиясида сўзлаган нутқида ҳам ёшлар тарбияси ва уларнинг вазифалари алоҳида таъкидланди.

Шуларни эътиборга олган «Ёшлик» радиостанцияси Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси билан ҳамкорликда «Истиқлол фарзандлари» номли туркум очиқ мулоқотларни уюштиришни режалаштирди.

Мулоқотларда навбатма-навбат республика вилоятларининг Ёшлар Иттифоқи вакиллари қатнашадилар.

БИРИНЧИ МУЛОҚОТ Ўзбекистон радиосининг 1-дастури орқали 26 май куни соат 14 да эфирга чиқади. Унда Қорақалпоғистон Республикаси ва Андижон вилояти ёшлари вакиллари қатнашадилар.

Мулоқотларга кенг жамоатчилик, «Ёшлик» мухлисларини таклиф этамиз. Сизларнинг фикр ва мулоҳазаларингиз ишимизга катта ёрдам берган бўлур эди. **«Ёшлик» радиостанциясининг телефон рақамлари: 339 212, 33 84 57.**

Қозоқ ҳажвлари

ЯЛҚОВ

Бир ялқов далада яёв келаётиб, сурниб йиқилибди, ўрнидан туриб, кийимидаги чангини қоқа-қоқа кетаётган экан, яна қоқилиб йиқилибди.

— Эҳ, аттанг, — деб ўкинибди у ётган жойида, — яна ўмганлаб қолишимни билганимда, аввалги йиқилганимдаёқ ўрнимдан турмай қўя қолардим.

АҚЛЛИ БОЛА

Қадим замонда бир бола етти ёшидаёқ ақлли бола, деб ном чиқарибди. У ҳақидаги гап-сўзларни эшитган бир чол келиб:

— Ёшликда ақлли бўлишнинг нимаси яхши? Ёшлик пайтида ақлли бўлган одам, қартайганда аҳмоқ бўлади, — дебди.

Бу гапни эшитиб турган ақлли бола, дарҳол чолга тикилиб:

— Ота, сиз болалик пайтингизда жуда ҳам ақлли бўлгандирсиз-а? —дея илжайибди.

УЙҚУМНИ ИЗЛАБ ЮРИБМАН

Бир муғомбир одам кечаси ғалла ўғирлаш учун хирмонга борибди. Уни кўрган хирмон қоровулига:

— Ҳа, кечаси нима излаб юрибсан? —деб сўрабди. Шунда у хирмон қоравулига:

— Уйқум қочиб кетиб эди, шуни қидириб юрибман, — дебди.

Қозоқчадан
Аль Сиғонокий
таржимаси.

Ижод аҳли дунёни ўрганувчилар. Ўрганувчилар эса доимо алоқада бўлишади. Бу алоқа ўзбек-қозоқ адибларининг муносабатида ҳам яққол кўзга ташланади. Ўлжас Сулаймонни. Абайни билмаган ўзбеклар ёки Навоий, Фурқат, Эркин Воҳидов ва Абдулла Ориповни ўқимаган қозоқлар бормикин?

Шу кунларда Ўзбекистонда бўлиб ўтаётган Қозоғистон кунларига атаб ҳар икки республикада ўзбек ва қозоқ шоиру ёзувчиларининг энг сара асарлари таржима қилиниб, нашр этилаётир. Ўйлаймизки, бу азалий муносабатларимизни н г абадийлиги учун кафолат бўлиб қолади.

МАҚТАСА АРЗИГУЛИК...

Спорт

Истиқомат жойларида қўшнидан ёлчиган кишилар энг бахтли инсонлардир. Шу маънода Ўзбекистоннинг омади чопган. Чунки кимсан Қозоғистондек қўшниси бор. У ерда ҳам худди Ўзбекистондагидек сиёсий барқарорлик, иқтисодий юксалиш, қадриятлар тикланиш жараёнида.

Ушбу қораламаларимиз эса **Қозоғистон спорти** ҳақида. Ўзбекистонда бўлганидек у ерда ҳам спортга давлат миқёсида аҳамият бериб келинмоқда. Мамлакат пойтахти — Алмати 2002 йилги қишки Олимпиада ўйинларини ўзида қабул қилиш учун ўз номзодини қўйди ва бу йўлда барча қийинчиликларни енгиб ўтишга интилмоқда. Ўн икки даъвогар шаҳарлардан фақат тўрттаси қолгани, улар орасида Қозоғистон пойтахти ҳам борлигининг ўзи катта ютуқдир. Олимпиададек йирик спорт мусобақасини қабул қилишга куч, имконият туйиш — ярим ғалаба. ХОҚнинг нуфузли комиссияси чиғириғидан ўтган номзодлар орасида АҚШ ва Канаданинг спорт техника базаси ўта ривожланган шаҳарлари ҳам борлигининг ўзи бу ғалаба салмоғини янада оширади.

Қозоғистон 1953 йил Варшавада бўлиб ўтган бокс бўйича Оврупо чемпионатидан бери халқаро майдонда бўй кўрсатиб келади. Ўшанда собиқ СССР терма жамоаси сафида қатнашган қозоғистонлик Г. Рожков совринли ўринлардан бирини эгаллаган эди. Сўнг Мельбурнда ўтган XVI ёзги олимпиадада Е. Кодяйкин Қозоғистоннинг олимпиада ўйинларидаги илк иштирокчиси бўлди. Тўрт йил ўтгач, XVII олимпиададан (Рим) Ғ. Қосанов 4x100 метрга эстафетали югуришда **кумуш медаль** билан қайтди.

Қозоғистонда энг ривожланган спорт турлари футбол, конькида югириш ва муз устида тўпли хоккей ҳисобланади. Мамлакатнинг ички чемпионатларида айнан спортнинг шу турлари ўз атрофига кўплаб мухлисларни йиғиб келмоқда.

Футболчилар мамлакатнинг олий ва биринчи лига табақаларида куч синашадилар. Биринчиликнинг энг кучли жамоалари «Қайрат», «Ботир» ва «Ансат» клублари футболчилари Қозоғистон терма жамоасининг асосини ташкил қилади. Чемпионат, халқаро ва ўртоқлик учрашувлари Алматидаги «Спартак» ва «Марказий» ўйингоҳларида ўтади. Бу ўйингоҳларда нафақат футбол учрашувлари, балки енгил атлетика, гимнастика, велоспорт, бокс бўйича йирик мусобақаларни ҳам ташкил қилса бўлади.

Қозоғистонда ҳам республикамиздагидек **«Спорт» газетаси** чиқади.

Жисмоний тарбия институти мамлакатга кўплаб спортчилар, мутахассис ва мураббийлар етказиб беради. Бу илм даргоҳи мамлакатнинг спорт соҳасини илмий асосда ўрганиб, тадбиқ ҳам қилиб боради.

Яна **футболчилар тайёрлаш махсус мактаби** фаолият кўрсатиб келмоқда.

Қозоғистонда **«Спорт» музейи** бор. Бундай шараф, айниқса ҳозирги замонда ҳаммага ҳам насиб қилавермайди. Ушбу «Спорт» музейи спартакиада, олимпиада, ички ва ташқи ҳар хил нуфуздаги биринчиликлару мусобақалар тарихида қозоғистонликларнинг ютуқлари ҳақида ҳикоя қилади.

Алматидаги 1967 йил қуриб ишга туширилган **Спорт саройи** шу пайтгача муҳташамлиги билан тилдан тилга кўчиб келади. Очиқ ва ёпиқ сув хавзалари, ёпиқ сунъий чарм билан қопланган стадион йилнинг барча фаслида ҳам бирдагидек мусобақалар уюштиришга мослаштирилган.

Қозоғистонни яна бир спорт иншооти борки, уни ҳар қанча кўз-кўз қилса, мақтаса арзигулик. Жаҳон талаблари даражасида қурилган **«Медео» спорт кошонаси** жаҳондаги шу каби спорт масканлари билан бемалол беллаша олади. Пойтахтдан 18 километр узоқликда қад ростлаган «Медео»да мамлакат Оврупо, жаҳон даражасида юзлаб рекордлар қайд қилинган. «Медео» асосан қишки спорт ўйинларига мослаб қурилган. Юқорида айтганимиз Алмати 2002 йилда ўтажак қишки Олимпия ўйинларига даъвогарлик қилишида ҳам қардошларимиз «Медео»га «суянишган» бўлса ажабмас. Зеро бу спорт даргоҳи шунга арзийди.

Спорт ҳам давлатнинг халқаро миқёсдаги мавқеига таъсир қилади. Қозоғистон спорти юксалиш йўлида экан, унинг номи жаҳонга овоза бўлишга ҳеч шубҳа йўқ.

Нодир МАҲМУДОВ,
«Туркистон» мухбири.

Қозоқ мақоллари

Аҳмоқнинг ақли — билагида,
Ақллининг ақли — юрагида.
Қўрқоқнинг кўзи катта.
Аҳмоқнинг сўзи катта.
Арғумоқ отнинг боласи,
Оз ўтлаб, кўп кишнайди.
Эр йигитнинг боласи,
Оз сўзлаб, кўп тинглайди.

Қозоқчадан
АЛЬ СИҒОНОҚИЙ
таржимаси.

Келгуси сонда:

- ИНСОН ИЗЗАТДА БУЛСА.
- ҚИММАТГА ТУШГАН «БАҲОДИРЛИК»

Бош муҳаррир Ғаффор ҲОТАМОВ

Туркистон TURKISTAN

Таъсис этувчи:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ

газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар – 32-54-65; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими – 32-57-93; ижодкор ёшлар – 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик – 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш – 32-53-98; тижорат – 32-58-48; қабулхона – 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади.

Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012. Буюртма Г—947 42428 нусхада босилди, ҳажми —2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти —20.00. Босишга топширилди—21.00

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Индекс: 64672.

1 2 3 4 5 6.